

(Kort bemærkning).

Margrethe Vestager (RV):

Det lyder alt sammen udmærket. Nu er det jo nok en venligsindet diskussion, kan man sige, der bliver rejst i de nordiske lande. Der vil jeg tro at man er fuldstændig enig i den danske prioritering.

Jeg synes, at det ville være relevant at tage den type emner op, når man har samtaler med den amerikanske regering. Det er en af de væsentligste spillere i den alliance, der er mod kvinders seksuelle rettigheder og reproduktive sundhed. Det forekommer at være en helt oplagt ting, at man, når man er gode venner og har en åbenhjertig samtale, hvilket jeg tror de fleste af os har forstået på statsministeren at vi har, også tager emner op, som er kontroversielle, men som er højt prioriterede for Danmark. Er det noget, ministeren vil medvirke til?

(Kort bemærkning).

Ministeren for udviklingsbistand (Ulla Tørnæs):

Jeg er helt enig med fru Margrethe Vestager i, at vi selvfølgelig skal gøre alt, hvad vi kan, for at bringe det her på dagsordenen. Jeg vil gerne påtage mig i alle de forskellige sammenhænge, hvor jeg har mulighed for at komme til orde, at hæve fanen for lige præcis det her punkt. Hvis ikke Danmark i fællesskab med de nordiske lande holder fokus på det her tema, vil jeg frygte, at det ikke får den prioritering, som vi fra dansk side og et enigt Folketing mener det skal have.

Derfor vil jeg gerne her give et tilsagn om, at jeg alle de steder, hvor jeg overhovedet har mulighed for det, selvfølgelig vil rejse det her tema.

Hermed sluttede forhandlingen.

Fjerde næstformand (Niels Helveg Petersen):

Som tidligere meddelt vil afstemningen om de fremsatte forslag til vedtagelse blive foretaget i mødet tirsdag den 7. juni 2005.

Den næste sag på dagsordenen var:

17) Forespørgsel nr. F 13:

Forespørgsel til udenrigsministeren:

»Hvad kan regeringen oplyse om de danske prioriteter og indsatser for at styrke og reformere FN?«

Af Troels Lund Poulsen (V), Jeppe Kofod (S), Mogens Lykketoft (S), Søren Espersen (DF), Pia Christmas-Møller (KF), Margrethe Vestager (RV), Steen Gade (SF) og Rune Lund (EL). (Forespørgslen anmeldt 5/4 2005. Fremme af forespørgslen vedtaget 13/4 2005).

Begrundelse

Jeppe Kofod (S):

De Forenede Nationer blev som bekendt oprettet i ruinerne efter afslutningen af anden verdenskrig. Udgangspunktet var et ønske om at sikre fred og sikkerhed globalt. At verden anno 2005 ser anderledes ud end 1945, ændrer ikke ved det grundlæggende ønske om at sikre fred, stabilitet og udvikling globalt. Behovet for et stærkt og effektivt FN er således uforandret.

Begivenhederne gennem de sidste 10-15 år viser imidlertid med al ønskelig tydelighed, at der er brug for et styrket og reformeret FN. På det sikkerhedspolitiske område formåede FN ikke i tide at afværge den største katastrofe i 1990'erne med folkemordet i Rwanda med over 800.000 omkomne, de gentagne væbnede konflikter på Balkan samt eksempelvis senest den militære intervention i Irak.

På baggrund af bl.a. disse begivenheder bad FN's generalsekretær, Kofi Annan, et såkaldt højniveaupanel om at udarbejde en række forslag til reformer af FN. Sammen med anbefalingerne fra 250 eksperter, der har arbejdet med de såkaldte 2005-mål, som vi lige har diskuteret, dannede denne rapport baggrunden for Kofi Annans egen reformplan med titlen »In larger Freedom«.

Jeg ser frem til, at vi i dag får en god og konstruktiv debat om, hvilke prioriteter den danske regering vil have, forud for at FN forhåbentlig senere på året vedtager de største reformer siden organisationens grundlæggelse.

Besvarelse

Udenrigsministeren (Per Stig Møller):

Jeg vil gerne starte med at takke for forespørgslen. Debatten giver os mulighed for at drøfte FN's rolle i opretholdelsen af en international fred og sikkerhed, sådan som forespørgeren nævnte, og naturligvis ikke mindst Danmarks muligheder for at bidrage dertil.

Sidste års forespørgsel fandt sted på et ganske kritisk tidspunkt. Vi stod dengang midt i en valgkamp for at blive valgt ind i FN's Sikkerhedsråd. Det lykkedes os. Det var et vigtigt år for os. Og i år er et vigtigt år for FN, der står midt i forberedelserne af et topmøde, som, hvis det står til generalsekretæren, kan blive epokegørende. Det er så også det, hr. Jeppe Kofod håber på, og som jeg også håber på.

Kofi Annan har med sin rapport »In larger Freedom« fremlagt et forslag til gennemgribende reformer af FN's principper og værdier samt organisatoriske struktur. Medlemslandene skal tage endelig stilling til reformplanen på topmødet i New York den 14.-16. september, hvor jeg formentlig selv vil deltage sammen med udviklingsministeren og miljøministeren.

KI. 17.40

Generalsekretæren omtaler 2005-topmødet som et San Francisco-moment med reference til FN-pagtens underskrivelse i San Francisco den 26. juni 1945. Udgangspunktet er, at FN, bl.a. set i lyset af terrorangrebene den 11. september 2001 og truslerne fra fejlslagne stater, fundamentalt må moderniseres.

På den baggrund har regeringen følgende prioriteter for at styrke og reformere FN: for det første en konsekvent gennemførelse af 2015-målene med særlig vægt på Afrika, den har vi nok drøftet; for det andet en styrkelse af FN's fredsopbygningskapacitet, herunder at etablere en fredsopbygningskommission; for det tredje en styrkelse af FN's samlede indsats mod terrorisme; for det fjerde en effektivisering af FN's indsats på menneskerettighedsområdet, herunder omdannelsen af Menneskerettighedskommissionen til et Menneskerettighedsråd; for det femte en opbygning af en mere enstrengt struktur på miljøområdet bl.a. ved at etablere en FN-særorganisation for miljø, UNEO i stedet for UNEP; for det sjette en modernisering og reformering af FN, herunder en styrkelse af den internationale retsorden og af Sikkerhedsrådet; og så for det syvende en sikring af kvinders og mænds lige adgang til grundlæggende rettigheder, seksuel

og reproduktiv sundhed og rettigheder og en intensivering af kampen mod hiv/aids. Det drøftede man jo netop med bistandsministeren.

Udviklingsministeren har i besvarelse af F 12 uddybet de udviklingspolitiske aspekter, hvorfor jeg her vil begrænse mig til de udenrigspolitiske prioriteringer.

Verden har ændret sig siden FN's oprettelse i 1945. Truslerne mod international fred og sikkerhed opgøres i dag ikke så meget i truende verdenskrige og konflikter mellem stater. Behovet for erkendelse af vores tids trusler og dermed en ny tilgang til kollektiv sikkerhed er åbenbar. Alene inden for de seneste 5 år har terroraktioner som de, der ramte New York, Madrid og Beslan, tydeliggjort selv magtfulde landes sårbarhed.

I samme periode har mere end 40 lande været inddraget i væbnet konflikt. Mere end 20 millioner mennesker er dræbt af hiv/aids, 1 milliard mennesker lever fortsat for under 1 dollar om dagen, og 20.000 mennesker dør hver dag af fattigdom.

Alt i alt er der tvingende grunde til at gøre op med vores hidtidige forståelse af, hvad der udgør trusler mod fred og sikkerhed. Vi må nå frem til den fælles erkendelse af udfordringerens karakter og omfang og sikre den politiske vilje til at handle derefter.

Et nyt sikkerhedsbegreb skal anerkende, at fattigdom, sygdom og miljønedslidning er globale trusler, der truer befolkningernes sikkerhed og frihed, ligesom krig, masseødelæggelsesvåben og terrorisme gør.

Regeringens forberedelse af FN's 2005-topmøde bygger på en grundtanke om effektiv multilateralisme. Der er behov for at styrke FN gennem reformer og modernisering, så organisationen bliver et effektivt instrument. Målsætning om effektiv multilateralisme kan kun nås gennem en topmødeerklæring baseret på den rette balance mellem udviklingsspørgsmål, sikkerhedspolitik og menneskerettighedsspørgsmål, en balance, der genfindes i det danske udenrigspolitiske fokus på sammenhængen mellem sikkerhed og udvikling.

Danmark vil i processen frem til topmødet fokusere på de elementer, der kan samle FN's medlemslande og opbløde eventuelle spændinger mellem landene i Nord og Syd og mellem forskellige kulturkredse. Topmødet bliver kun en succes, hvis alle finder, at resultatet også fremmer deres vilkår.

I kraft af Danmarks omfattende udviklingspolitiske engagement, medlemskabet af Sikkerhedsrådet og formandskabet for FN's komité for terrorbekæmpelse står vi virkelig godt placeret i forhandlingerne frem til topmødet.

Regeringen ønsker at styrke FN's kapacitet til at forebygge og håndtere konflikter og genopbygge bæredygtige samfundsstrukturer i sammenbrudte stater eller stater ramt af store humanitære problemer, altså vi ønsker at styrke FN's fredsopbygningskapacitet.

Det er, som jeg sagde i min tidligere tale, nemlig dybt forstemmende, at så mange løste konflikter, især i Afrika, viser sig at være uløste og derfor bryder ud igen inden for få år efter fredslutningen. En af mulighederne for at styrke FN's indsats er at oprette en fredsopbygningskommission. Dermed skabes et forum, der kan samle et udvalg af de lande, der er medlemmer af henholdsvis Sikkerhedsrådet og ECOSOC, relevante FN-organisationer, store donorer, Verdensbanken og troppebidragsydende lande.

Lande og aktører, der er relevante i de konkrete landekonflikt-specifikke situationer, der behandles i kommissionen, bør deltage i kommissionens arbejde i fornødent omfang. Sammen skal de sikre en bedre sammenhæng i de internationale indsatser, udvikle fælles landespecifikke strategier for institutionsopbygning og postkonfliktgenopbygning. Dermed kan FN's fredsoperationer planlægges inden for rammerne af en større helhed, sådan at indsatserne på det humanitære, fredsbevarende og udviklingspolitiske område samtænkes og koordineres.

Fra dansk side gøres en stor indsats for at sikre forslaget gennemførelse. Den konkrete udmøntning skal føre til et så relevant og effektivt organ som muligt ved at inddrage udviklingslandene, især de afrikanske lande, der ofte rammes af konflikterne, i forslaget videreudvikling og ved at involvere Sikkerhedsrådets medlemmer, der fastlægger de konkrete mandater for de fredsbevarende indsatser.

KL 17.45

Danmark har derfor afholdt seminarer både i New York og i Afrika. I sidste uge afholdtes på dansk foranledning og under dansk ledelse en tematisk debat om fredsopbygning i Sikkerhedsrådet. Denne debat viste bred opbakning fra Sikkerhedsrådets øvrige medlemmer og, hvad der glædede mig meget, ikke mindst fra Verdensbanken til forslaget.

En anden af regeringens hovedprioriteter er at styrke FN's indsats mod terrorisme, samtidig med at den bygger på respekt for menneskerettighederne og fundamentale frihedsrettigheder. Regeringen ønsker at skabe det bredest mulige internationale samarbejde i kampen mod terrorisme.

Generalsekretæren har fremlagt to forslag på terrorismeområdet: For det første en overordnet strategi mod terrorisme med indsatser til både forebyggelse og bekæmpelse af terrorisme på lang og på kort sigt. Strategien har potentiale til at inddrage hele FN-systemet i indsatsen mod terror og vil gøre FN i stand til at bistå de lande, der nok har viljen, men mangler evnen til at yde en indsats mod terror i deres egne lande.

Det er en god strategi og næppe tilfældigt, at den passer ganske godt overens med den danske. For jeg har noteret mig, at konklusionerne fra det dansk-britiske seminar om styrkelse af FN's rolle i terrorbekæmpelse, som blev holdt i København den 18. februar i år, har efterladt synlige fingeraftryk. Det drejer sig eksempelvis om behovet for at inddrage alle FN-aktører, herunder på udviklingsområdet.

For det andet foreslår generalsekretæren en definition af terrorisme. Den danske regering støtter vedtagelsen af denne definition. Den vil sende et vigtigt politisk signal om, at terrorhandlinger ikke kan retfærdiggøres uanset motivet. Samtidig vil en definition bidrage positivt til bestræbelserne på at vedtage en generel konvention om terrorisme. De netop afsluttede forhandlinger om en konvention om nuklearterrorismen er et vigtigt skridt i den rigtige retning.

Jeg vil i denne sammenhæng nævne, at ikkespredning af masseødelæggelsesvåben, som jo er et af de danske prioritetsområder under sikkerhedsrådsmedlemskabet, også vil blive forfulgt på 2005-topmødet. Ikke mindst nu, hvor den netop overståede konference i New York om ikkespredning af atomvåben desværre endte uden resultat, er det vigtigt at forfølge dette spørgsmål i andre internationale fora. Danmark vil særlig arbejde for at forhindre ikkestatslige aktørers, herunder terroristers, adgang til masseødelæggelsesvåben i henhold til sikkerhedsrådsresolution 1540.

Kampen mod terrorisme skal også balancere med respekten for menneskerettighederne. Vi stopper jo typisk terroristerne for at beskytte vore menneskerettigheder og vil derfor ikke opheve vore menneskerettigheder i kampen mod terrorisme. Derfor er fremme af respekten for

menneskerettigheder og herunder effektivisering af FN's indsats et af regeringens centrale prioritetsområder.

FN's Menneskerettighedskommission har i de senere år mistet troværdighed og er blevet stærkt politiseret. Begge dele har skadet kommissionens position som FN's centrale organ til fremme og beskyttelse af menneskerettighederne overalt i verden. Det har tillige været en hæmsko for kommissionens arbejde, at den kun mødes én gang årligt i samlings af 6 ugers varighed. Reelt har arbejdet således været dikteret af kalenderen snarere end af behovet for at skride ind over for akutte krænkelse af menneskerettighederne.

Disse ting vil generalsekretærens forslag om at oprette et Menneskerettighedsråd kunne rette op på. Regeringen finder derfor, at en opgradering af Menneskerettighedskommissionen til et Menneskerettighedsråd vil udgøre et væsentligt skridt i retning af at effektivisere menneskerettighedsarbejdet i FN.

Også i den internationale miljøforvaltning er der behov for reformer. Ud over FN's miljøprogram, UNEP, har vi ca. 500 internationale miljø- eller miljørelaterede aftaler, hvoraf 20-30 er globale. Sekretariater og statspartsmøder er spredt rundt i verden. Ikke mindst for udviklingslandene er det vanskeligt at holde trit med dette store regel- og mødeapparat, når den hjemlige implementering samtidig skal sikres.

Der er derfor brug for en mere integreret struktur og en klar arbejdsdeling på det operationelle niveau, som skal overlades til udviklingsorganisationerne. I den forbindelse støtter regeringen, at der etableres en FN-organisation for miljø, en såkaldt United Nations Environment Organization, UNEO. Det er regeringens ambition, at der på 2005-topmødet igangsættes en proces, der kan føre til de ønskede reformer.

Ingen ansvarlige stater vil udtale sig imod den internationale retsorden, folkeretten, som det bærende tværgående princip for de aktører, der agerer på den internationale scene.

Kl. 17.50

Vi må erkende, at verden har forandret sig meget i løbet af blot den seneste generation. Regeringen ser således behov for at styrke forståelsen af og opbakningen til de grundlæggende principper i den internationale retsorden. Derfor forbereder jeg et særligt initiativ, der skal være med til at bringe os videre.

Danmark vil under næste års formandskab for Sikkerhedsrådet lægge op til en drøftelse af

de overordnede principper for styrkelse af den internationale retsorden. Frem herimod vil vi afholde en række arrangementer både i Danmark og New York for at holde temaet i fokus.

I Sikkerhedsrådets løbende arbejde med international retsorden vil et hovedtema for Danmark være opgør med straffrihed. Sikkerhedsrådets henvisning af situationen i Darfur til Den Internationale Straffedomstol var et reelt gennembrud for domstolen, og her indtog Danmark sammen med særlig vores europæiske partnere en aktiv og resultatorienteret rolle under intense forhandlinger, som førte til et godt resultat, nemlig at ICC er kommet i gang.

Den 24. maj afholdt vi i Sikkerhedsrådet en høring under det danske formandskab om Den Særlige Domstol for Sierra Leone. Den pådømmer de horrible overgreb, der blev begået under borgerkrigen i slutningen af 1990'erne, men den mangler endnu at få udleveret den tidligere liberiske præsident Charles Taylor, som sidder i Nigeria og er sigtet for forbrydelser mod menneskeheden.

Et andet hovedtema for Danmark er forholdet mellem sanktioner og menneskerettighedsbeskyttelse. Målrettede sanktioner er et uvurderligt instrument i Sikkerhedsrådets værktøjskasse, når det drejer sig om at bekæmpe terrorisme og lægge pres på beslutningstagere i konfliktsituationer. Men bagsiden af medaljen er, at individer risikerer at blive sat på sanktionslister på et bevismæssigt tyndt grundlag og har svært ved at komme af listerne igen. Derfor vil vi bidrage med løsningsforslag, så retssikkerheden forbedres.

Reglerne for magtanvendelse fylder meget i debatten. Danmark støtter generalsekretærens ønske om en klarere fælles forståelse af den internationale samfunds forpligtelse til om nødvendigt at bruge magt for at beskytte civilbefolkningen. Det drejer sig om tilfælde, hvor der begås folkedrab, etnisk udrensning og grove menneskerettighedskrænkelser, og mange stater har vist sig ude af stand eller er uvillige til at beskytte deres egne befolkninger.

Hvor og hvornår indtræder så forpligtelsen til at beskytte befolkningen?

Generalsekretæren lægger op til at fastlægge nogle generelle principper for magtanvendelse, som Sikkerhedsrådet bør gennemgå, inden der træffes beslutning. Det handler om truslens alvor, om en afklaring af formålet med en militær aktion, om hvorvidt andre metoder ud over militær indgriben vil kunne afværge truslen, om

indsatsen er proportional med den forestående trussel, og om der er en rimelig chance for succes. Principperne stemmer ganske godt overens med de overvejelser, som Sikkerhedsrådet allerede gør sig i dag.

Danmark vil arbejde for, at der gøres et forsøg på at skabe bredere forståelse og fælles vurderinger af de trusler, verdenssamfundet står over for. Når der skal træffes beslutning om magtanvendelse, er spørgsmålet om Sikkerhedsrådets legitimitet helt afgørende. Derfor lægger vi vægt på, at Sikkerhedsrådet i fremtiden kommer til at afspejle verden af det 21. århundrede og ikke verden af 1945.

På grund af de store uenigheder om Sikkerhedsrådets udvidelse, som der rent faktisk er, vil det være væsentligt at drøfte spørgsmålet i et separat spor, således at andre lige så væsentlige reformtiltag ikke tages som gidsel.

Jeg vil i EU, hvor vi skal drøfte sagen her i juni, og hvor jeg har arbejdet for en fælles EU-holdning til reformforslagene, plædere for, at vi ikke gør spørgsmålet om Sikkerhedsrådet til det eneste spørgsmål, vi diskuterer, så det står i vejen for alle de andre væsentlige reformforslag. Jeg håber, at vi kan lave hele pakken, men i hvert fald skal vi sikre alt, hvad vi kan sikre, og vi må så leve med, at det nok kommer til at tage lidt længere tid med Sikkerhedsrådet.

Forhandling

Jeppe Kofod (S):

Jeg vil gerne indlede med at takke udenrigsministeren for en, synes jeg, meget, meget fin redogørelse og nogle rigtig fornuftige og gode prioriteter, som vi fra Socialdemokraternes side fuldt ud kan støtte i forhold til reformer og styrkelse af FN.

Tiden begrænser jo, hvad man kan komme ind på i ordførertalen, og derfor vil jeg netop gribe fat i det, som ministeren var inde på til allersidst, nemlig forholdet om, hvornår man kan bruge magt, og også det forhold, som jeg er fuldstændig enig med udenrigsministeren i, at der skal sættes under et meget klarere pres: at man skal kunne leve op til ansvaret om at beskytte mennesker, som er truet af grundlæggende overgreb, som vi desværre har set det i mange situationer.

Jeg tror, at der alene i 1990'erne døde 3,6 millioner mennesker i interne konflikter og borgerkrige og ikke i traditionelle konflikter mellem en

og flere stater. Derfor er der behov for, at FN også på det område her er parat til at gøre sit ansvar gældende.

Kl. 17.55

I den forbindelse vil jeg gerne sige, at det er afgørende for os, at man generelt set støtter Kofi Annans anbefalinger i rapporten »In larger Freedom«, som også ministeren er inde på; den sammentænkning, der er af sikkerhedstrusler, både de bløde og de hårde, at vi får en fælles forståelse af, at de sikkerhedstrusler, vi har, er nogle, vi deler alle sammen, og at vi derfor alle sammen har et ansvar for at agere imod dem. Jeg er glad for, at ministeren også understregede, at det også er et synspunkt, Danmark støtter.

Når det gælder brugen af magt, vil jeg også gerne kvittere for det, som ministeren sagde, med hensyn til de initiativer, man som medlem af Sikkerhedsrådet vil tage fra dansk side. Generalsekretæren har jo foreslået i rapporten, at der vedtages en resolution i FN's Sikkerhedsråd, der netop beskriver nogle af de principper, som ministeren var inde på: Hvornår kan magt med fordel anvendes i hvilke situationer? Det er noget, som jeg synes er meget vigtigt, og jeg mener egentlig, at Danmark burde støtte, at der vedtages sådan en resolution.

Så vil jeg gerne gå til det, at Danmark jo er medlem af FN's Sikkerhedsråd og spiller en stor rolle. Jeg noterede med stor glæde, at man i februar måned fra alle fem nordiske lande sendte et brev med anbefalinger til generalsekretæren med mange af de ting, som også ministeren var inde på. Jeg skal opfordre til, at ministeren på lignende vis søger at få bred opbakning til nogle af de ideer og de ting, som ministeren nævnte i talen, også blandt de andre nordiske lande, når det gælder anbefalinger af den rapport, der nu ligger foran os fra Kofi Annan.

Jeg synes, det vil være helt på sin plads, at man ikke bare over for Kofi Annan, men også over for resten af verdenssamfundet og i EU arbejder for de prioriteter, som er fællesnordiske. Danmark er jo fællesnordisk kandidat og medlem af FN's Sikkerhedsråd.

Så vil jeg gerne sige, at vi her om et øjeblik fremsætter et forslag til vedtagelse, og jeg vil gerne beklage, at vi ikke kan få en bred enighed om det forslag til vedtagelse. Jeg synes, det ville være rigtig fornuftigt, at vi i så vigtig en sag, som den, at Danmark som medlem af FN's Sikkerhedsråd spiller en afgørende rolle, har nogle fornuftige prioriteter og fører en aktivistisk FN-politik, kunne stå bredt sammen i Folketinget.

Det vil jeg gerne beklage, og jeg vil egentlig også gerne efterlyse, hvad det præcist er, som ministeren har imod det forslag til vedtagelse, som vi vil fremsætte her om et øjeblik. Jeg vil gå til fremsættelsen af forslaget til vedtagelsen.

Jeg skal på vegne af Socialdemokraterne, Det Radikale Venstre og SF fremsætte følgende:

Forslag til vedtagelse

»Folketinget opfordrer regeringen til i forbindelse med FN's topmøde at arbejde for

- at videreudvikle sammentænkningen af sikkerhedstrusler i FN, så eksempelvis fattigdom, hiv/aids m.v., konflikter, herunder om naturressourcer, samt terrorisme og spredning af masseødelæggelsesvåben effektivt bekæmpes i en ny global forståelse mellem nord og syd,
- at opgradere FN's fredsopbygningskapacitet. En Fredsopbygningskommission vil være central for at fremme sammenhængen mellem politiske, militære, humanitære og bistandsmæssige indsatser i konfliktområder,
- at styrke FN's samlede indsats mod terrorisme, der bygger på respekten for menneskerettigheder og fundamentale frihedsrettigheder,
- at styrke den internationale retsorden og at støtte Kofi Annans forslag om, at FN's Sikkerhedsråd vedtager en resolution, der behandler principperne for brug af magt og forpligter landene til at følge disse,
- en effektivisering af menneskerettighedsområdet, herunder især opgradere Menneskerettighedskommissionen til et menneskerettighedsråd,
- en reform af Sikkerhedsrådet, således at dets sammensætning bedre reflekterer verden af i dag,
- at eventuelle fortsatte uenigheder om Sikkerhedsrådet ikke blokerer for andre lige så væsentlige reformtiltag,
- at styrke FN-Sekretariatets interne ledelses- og kontrolmekanismer.«

(Forslag til vedtagelse nr. V 34).

Fjerde næstformand (Niels Helveg Petersen):

Der er nu fremsat følgende forslag til vedtagelse: (*Se foran*). Dette forslag indgår herefter i forhandlingen.

(Kort bemærkning).

Pia Christmas-Møller (KF):

Hr. Jeppe Kofod betonedede selv betydningen af, at Danmark er centralt placeret som medlem af FN's Sikkerhedsråd. Det er en forpligtende position, vi har der, og derfor kan jeg ikke forstå, hvorfor hr. Kofod fremsætter et forslag til vedtagelse, som rent faktisk vil bringe Danmark i en ualmindelig dårlig situation.

Hr. Kofod er jo fuldt bevidst om, at netop formuleringen om, at vi skal støtte principperne for brug af magt, sådan som de er fremlagt af Kofi Annan, med henblik på at få vedtaget en resolution, der har forpligtende virkning for landene, er et problem. Netop dette med den juridiske forpligtelse er et problem af flere årsager, bl.a. af den årsag, at disse principper er et skønt miks af juridiske og politiske principper. Derfor kan man ikke prøve dem juridisk. Det er altså et problem i sig selv.

Dernæst har det ikke en jordisk chance for at komme igennem i FN's Sikkerhedsråd, da ingen faste repræsentanter vil støtte det. Så hr. Kofod beder om, at vi ikke kan få en bred vedtagelse her i dag. Det er hamrende ærgerligt.

(Kort bemærkning).

Jeppe Kofod (S):

Jeg vil gerne sige til De Konservatives ordfører, at det, jeg har taget udgangspunkt i, det, jeg har holdt mig til, er generalsekretærens egne anbefalinger til reformer, som står i rapporten »In larger Freedom«, som jeg kan forstå regeringen generelt støtter. Jeg vil gerne sige, at der i punkt 126 i hans anbefalinger står sort på hvidt, at han anbefaler Sikkerhedsrådet at vedtage en resolution, der beskriver nogle af de overvejelser, der er bag det meget alvorlige forhold, det er, når man skal træffe beslutning om at anvende magt.

Jeg forstår ikke, at det skulle være noget problem, at det er sådan, at den danske regering pålægges at arbejde for at støtte Kofi Annan i det her tilfælde. Det kan jeg simpelt hen ikke se hvad der skulle forhindre, for det er utrolig vigtigt, som Kofi Annan også er inde på, og som ministeren også er inde på, at man f.eks. er forpligtet til at beskytte mennesker mod overgreb. Det er jo noget af det, som kan blive reflekteret i sådan en resolution, og det er der stærkt behov for.

Vi så det i 1990'erne, vi ser det i Darfur i øjeblikket: Der er grundlæggende overgreb på mennesker, titusinder af mennesker har mistet livet. Derfor vil jeg gerne sige til De Konservati-

ves ordfører, at jeg ikke forstår, hvorfor man ikke i dette tilfælde kan støtte et så fornuftigt forslag fra generalsekretæren. Det burde man kunne gøre.

(Kort bemærkning).

Pia Christmas-Møller (KF):

Det er altså et problem, når ordføreren for det største oppositionsparti ikke kan forstå, at det er et problem at pålægge den danske regering at fremme synspunkter i Sikkerhedsrådet, som ikke giver nogen mening. Altså, når man vil lave en forpligtelse på nogle principper, som ikke alene har juridisk karakter, så bevæger man sig over grænsen for, hvad der overhovedet giver mening. Det er problemet, vil jeg sige til hr. Kofod.

Kofi Annans principper støtter regeringen og Det Konservative Folkeparti. Det skal der overhovedet ikke herske nogen som helst tvivl om, men det kan man gøre på flere måder. Det behøver ikke nødvendigvis være i form af en resolution, som har juridisk bindende karakter. Det er det, der er problemet, og det har vi prøvet at forklare hr. Kofod, ved jeg. Så jeg forstår ikke, hvorfor han er så indædt med hensyn til lige præcis den formulering, for det er der, vandene skiller.

(Kort bemærkning).

Jeppé Kofod (S):

Hvis det virkelig er sådan, at regeringen støtter de principper, som Kofi Annan har fremhævet i anbefalingerne, forstår jeg ikke, hvorfor den ikke også støtter Kofi Annans forslag, som det står sort på hvidt i generalsekretærens anbefalinger. Det er jo der, kæden springer af. Det kan kun være, fordi man fra regeringens side har en anden dagsorden, der går ud på, at man måske vil forbeholde sig retten, hvilket vi hørte, Venstre kom ud med for nogle uger siden, til at handle uden om FN's Sikkerhedsråd, og at man skulle fokusere på den debat.

Vi ønsker at støtte generalsekretæren i, at man, når der er trusler, kan håndtere de trusler inden for FN, for det er på den måde, man håndterer trusler mest effektivt i en moderne verden. Det er der opbakning til i verdenssamfundet, Og jeg forstår ikke, at regeringen så ikke kan støtte det meget fornuftige forslag, Kofi Annan er kommet med.

(Kort bemærkning).

Troels Lund Poulsen (V):

Jeg synes, det er trist, at den socialdemokratiske ordfører nu vil have en polemisk debat her i Folketingssalen om et meget vigtigt emne, nemlig Danmarks medlemskab af FN's Sikkerhedsråd. Derfor undrer det mig også, at den socialdemokratiske ordfører bevidst har valgt at tage konfrontationen ved at anvende det ord.

Hvad er det, der gør, at Danmark skal lide et nederlag i FN's Sikkerhedsråd ved at foreslå noget, som på forhånd er dødt? Er det Socialdemokratiets holdning, at man bare skal foreslå noget i FN, hvor man bliver løbet ned, og hvor man ikke har nogen chance for at få det gennemført? Er det virkelig det, som Socialdemokratiet ønsker? For hvis det er det, så er det da ikke en særlig seriøs måde at lave politik på i det danske Folketing.

Kl. 18.05

(Kort bemærkning).

Jeppé Kofod (S):

Jeg vil gerne bede Venstrés ordfører om at læse det, vi rent faktisk har skrevet i vores forslag til vedtagelse. Der står, at vi gerne vil, at den danske regering arbejder for at støtte Kofi Annans forslag om at fremlægge en resolution. Vi har ikke sagt i vores forslag til vedtagelse, at Danmark skal fremlægge en resolution i FN's Sikkerhedsråd. Det står der ikke noget om.

Det, der står her, er, at Kofi Annan meget fornuftigt siger, at vi er nødt til at få ned på papir, hvad det er for nogle principper, der er for magtanvendelse. Det kan ske igennem en resolution. Det er et meget fornuftigt forslag fra generalsekretæren, og det beder vi bare i al stilfærdighed den danske regering om at arbejde for.

Jeg noterede, hvad udenrigsministeren sagde, og jeg er fuldstændig enig i, at Danmark skal fremme en international retsorden, der også omfatter, at man f.eks. har forpligtelse til at beskytte mennesker mod overgreb.

Så jeg forstår ikke, at man ikke kan læse, hvad der egentlig står i vores forslag til vedtagelse.

(Kort bemærkning).

Troels Lund Poulsen (V):

Jeg kan udmærket læse og høre, hvad hr. Jeppé Kofod har fortalt fra Folketingets talerstol. Det er der slet ingen problemer i.

Men så vil jeg gerne bede hr. Jeppé Kofod om at uddybe, hvorvidt Kofi Annan kan fremsætte det her forslag for FN's Sikkerhedsråd. Det vil

jeg først og fremmest gerne have en forklaring på. I det tilfælde, at Kofi Annan ikke fremsætter det forslag, vil hr. Jeppe Kofod jo helt sikkert vende tilbage til det danske Folketing og forlange, at Danmark så gør det.

Hvad er det så, hr. Jeppe Kofod ønsker at opnå? Ikke andet, end at Danmark kommer til at lide et nederlag i FN's Sikkerhedsråd. Vi er vel ikke interesserede i, at Danmark som land med et 2-årigt medlemskab af FN's Sikkerhedsråd skal lide et nederlag på det her punkt, hvor vi ved, at der er faste medlemmer af FN's Sikkerhedsråd, som ikke ønsker at støtte det synspunkt, som Kofi Annan har givet udtryk for.

Men kan Kofi Annan fremsætte det her for FN's Sikkerhedsråd?

(Kort bemærkning).

Jeppe Kofod (S):

Jeg synes, det er en mystificeret debat, vi har bevæget os ind i. Jeg tror, og det er meget, meget vigtigt, at jo flere lande der støtter Kofi Annan, hans rapport og hans anbefalinger, desto større sandsynlighed er der for, at der en fælles forståelse af, hvornår man kan anvende magt. Og en af Kofi Annans anbefalinger er et forslag om, at der skal laves en resolution i Sikkerhedsrådet, der behandler principperne for brug af magt.

Hvis Danmark støtter det, og hvis andre lande støtter det, er der altså mulighed for, at de principper bliver skrevet ned og formuleret. Det synes vi er meget fornuftigt. Jeg kan simpelt hen ikke forstå, at det skulle være kontroversielt for Venstre og den danske regering at støtte generalsekretæren i den bestræbelse.

Det kan da godt være, der ikke er lande nok, der støtter det her princip og det her forslag. Så falder det. Men det, at regeringen skal arbejde for at støtte Kofi Annan, burde være en naturlighed, og jeg synes ikke, at argumentationen fra Venstre hænger sammen.

Fjerde næstformand (Niels Helveg Petersen):

Tak til ordføreren. Jeg vil give ordet til den næste ordfører, hr. Troels Lund Poulsen.

Troels Lund Poulsen (V):

Tak for muligheden for at have en vigtig debat her i Folketinget i dag om FN og FN's rolle.

FN har en vigtig rolle at spille i forbindelse med international fred og sikkerhed, og den rolle skal FN blive ved med at spille i fremtiden. FN er på mange måder et spejl af det internationale samfund og den virkelighed, vi lever i.

Nogle gange viser spejlet et ikke særlig kønt billede, men det er værd at huske på, at det ikke er spejlets skyld.

Trusselsbilledet har ændret sig og bliver stadig mere kompliceret og mangeartet. Sikkerheden trues således af globale trusler som fattigdom, hiv/aids så vel som masseødelæggelsesvåben og terrorisme.

Hvis FN fortsat skal være et effektivt instrument med hensyn til at sikre fred og stabilitet, er det således nødvendigt, at FN rustes til at imødegå dette trusselsbillede, og det kræver en styrkelse og en reform af organisationen.

Med rapporten »In larger Freedom« har FN's generalsekretær, Kofi Annan, således også fremlagt et forslag til, hvordan man kan styrke og reformere FN. Danmark har vist et stort engagement i FN, hvor bistandsområdet og den aktive deltagelse i krisestyring og fredsbevarende operationer særligt har været en dansk mærkesag.

Venstre lægger stor vægt på, at Danmark fortsat bevarer sin aktive og engagerede profil især på de nævnte områder, men også i forhold til menneskerettigheder, konfliktløsning og humanitær indsats.

Venstre lægger klart vægt på, at Danmark som en naturlig forlængelse af vores aktive udenrigspolitik er med til at præge FN's arbejde og udvikling, og Venstre finder, at Danmarks medlemskab af Sikkerhedsrådet i perioden 2005-2006 giver rigtig gode muligheder herfor.

Venstres målsætning om at styrke og reformere FN baserer sig derfor på bl.a. tre mærkesager, som jeg vil nævne her i dag: en sammentænkning af den politisk-militære-humanitære bistandsmæssige indsats i konfliktområder, en styrkelse af indsatsen mod terrorisme og spredning af masseødelæggelsesvåben og en aktiv indsats for at gennemføre reformprocessen.

Kl. 18.10

Danmark bør arbejde for, at planlægningen og gennemførelsen af FN's fredsbevarende operationer indgår i en større helhed, således at FN's indsatser humanitært, fredsbevarende og på det udviklingspolitiske område så vidt muligt sammentænkes og koordineres.

Det er den sammenhængende indsats, vi ønsker for det danske forsvar i det 21. århundrede, og denne holdning bør også indgå i de sikkerhedsfora, hvor Danmark deltager internationalt.

Forudsætningen for, at dette kan ske, er jo bl.a., at helheden kan formuleres i de mandater, der bliver givet. Mandaterne skal så at sige afspejle den virkelighed, der er. FN skal ikke hav-

ne i situationer, hvor mandatet er utilstrækkeligt og vi er vidner til overgreb mod den civile befolkning i det pågældende land.

Endvidere forudsættes et effektivt samarbejde mellem de relevante aktører internt i FN-systemet og mellem FN og de eksterne aktører.

Med hensyn til indsatsen mod terrorisme er det først og fremmest Venstres klare holdning, at terrorisme i alle dens afskygninger er helt uacceptabelt og skal bekæmpes med lovlige midler.

En effektiv indsats mod den internationale terrorisme kræver en indsats i flere spor og anvendelse af alle egnede instrumenter.

På linje med regeringens politik og hvad udenrigsministeren har redegjort for, ønsker Venstre at skabe et bredt internationalt samarbejde i kampen mod terrorisme og finder derfor, at FN's indsats på området skal styrkes.

Venstre mener, at kampen mod terrorisme skal tage sit udgangspunkt i resolution 1373, der pålægger alle lande at bekæmpe terrorisme i alle dens former. Venstre bifalder derfor også strategien, som Kofi Annan har fremlagt, mod terrorisme, idet strategien er at inddrage hele FN-systemet og dermed mangeartede instrumenter, og at sørge for at bistå de stater, der ikke selvstændigt har mulighed for at leve op til resolution 1373.

Lad mig til sidst knytte et par bemærkninger til om Sikkerhedsrådets autoritet og legitimitet. Det er som bekendt sådan, at autoriteten og magtfordelingen i dag reflekterer en anden tid, reflekterer den tid, hvor Sikkerhedsrådet blev skabt i 1945. Venstre mener derfor, at der bør arbejdes for aktivt at reformere FN's Sikkerhedsråd, således at Sikkerhedsrådet i højere grad afspejler det reelle magtforhold i verden i dag. Venstre mener derfor, at kredsen af permanente medlemmer skal udvides og gøres mere repræsentativ.

Venstre mener således, at Danmark skal arbejde aktivt for at styrke og reformere FN, så organisationen kan imødegå nutidens trusselsbillede med handlekraft og effektivitet.

Jeg har ikke mulighed for at komme ind på alle områder i forhold til den danske indsats, men føler mig fuldt dækket ind af det udmærkede indlæg, som udenrigsministeren netop har holdt fra Folketingets talerstol.

Men lad mig samtidig også anbefale dem, der måtte have lyst til at læse Venstres samlede bud på en FN-politik, at se vores nye FN-oplæg, som sammenhængende beskriver, hvor vi skal bevæge os hen.

Lad mig så også i forbindelse med den seneste debat, som den socialdemokratiske ordfører ønskede at have, sige, at det, som jo er interessant i forhold til forslaget til vedtagelse af regeringspartierne og Dansk Folkeparti, er, at der ikke står – fra FN's generalsekretærs side – at man skal forpligte, men at man skal guide. Det er det, der står i punkt 126, og det er det, som er interessant, når man diskuterer, hvordan fremtiden skal være for FN, og de ting, der skal arbejdes for. For selvfølgelig har vi alle sammen en interesse i at sikre, at FN fremstår som en handlekraftig og stærk organisation, men man skylder at referere generalsekretæren korrekt, når man bruger hans citat.

Lad mig derfor læse følgende forslag til vedtagelse op på vegne af Venstre, Dansk Folkeparti og Det Konservative Folkeparti:

Forslag til vedtagelse

- »Folketinget opfordrer regeringen til i forbindelse med FN's topmøde at arbejde for
- at videreudvikle sammentænkningen af sikkerhedstrusler i FN, så eksempelvis fattigdom, hiv/aids m.v., konflikter, herunder om naturressourcer, samt terrorisme og spredning af masseødelæggelsesvåben effektivt bekæmpes i en ny global forståelse mellem Nord og Syd,
 - at opgradere FN's fredsopbygningskapacitet. En fredsopbygningskommission vil være central for at fremme sammenhængen mellem politiske, militære, humanitære og bistandsmæssige indsatser i konfliktområder,
 - at styrke FN's samlede indsats mod terrorisme, der bygger på respekten for menneskerettigheder og fundamentale frihedsrettigheder,
 - at styrke den internationale retsorden særlig på grundlag af generalsekretærens rapport, »In Larger Freedom«, herunder med hensyn til spørgsmålet om principperne for Sikkerhedsrådets bemyndigelse til magtanvendelse,
 - en reform af Sikkerhedsrådet, således at dets sammensætning bedre reflekterer verden af i dag,
 - at eventuelle fortsatte uenigheder om sikkerhedsrådsreformer ikke blokerer for andre lige så væsentlige reformtiltag
 - at styrke FN-Sekretariatets interne ledelses- og kontrolmekanisme.«
- (Forslag til vedtagelse nr. V 35).

Fjerde næstformand (Niels Helveg Petersen): Der er nu fremsat følgende forslag til vedtagelse: (*Se foran*). Dette forslag indgår herefter i forhandlingerne.

Kl. 18.15

Der er flere, der har bedt om ordet for korte bemærkninger, først fru Mette Gjerskov.

(Kort bemærkning).

Mette Gjerskov (S):

Der kan ikke herske nogen tvivl om, at vi Socialdemokrater ønsker et stærkt og et styrket FN, fordi vi faktisk mener, at FN er vores eneste værn mod, at stærke lande skalter og valter med resten af verden.

Derfor undrer det mig også, at hr. Troels Lund Poulsen bruger netop denne uge på at rejse debatten om, hvorvidt man skal kunne gå i krig uden om FN og lave aktioner uden om FN. Det er da at svække FN, netop når vi taler om reformer lige nu. Var det nu, det var relevant at rejse den diskussion, spørger jeg hr. Troels Lund Poulsen om.

(Kort bemærkning).

Troels Lund Poulsen (V):

Ja, det var det, vil jeg svare fru Mette Gjerskov. Det var nu, det var relevant at rejse den debat, bl.a. i det lys, at man i september måned diskuterer fremtidens FN og har et topmøde, hvor man diskuterer reformprocessen i FN. Derfor vil det ikke give nogen mening at have en debat efter september måned; det skylder vi Folketinget at have før september.

(Kort bemærkning).

Mette Gjerskov (S):

Jeg tænker bare på den argumentation, hr. Troels Lund Poulsen kom med over for den socialdemokratiske ordfører før, om, at vi, når vi nu skal have så fremtrædende en rolle i Sikkerhedsrådet, også skal rette ind og opføre os ordentligt og gøre en masse pæne ting. Skulle vi så ikke også tage at rette ind i forhold til FN og bakke op om FN i stedet for at rejse diskussionen om, hvordan vi kan underminere FN på et tidspunkt, hvor FN i høj grad har brug for at gå styrket ud af hele diskussionen i efteråret, og hvor Kofi Annan har brug for at få et stærkt mandat?

(Kort bemærkning).

Troels Lund Poulsen (V):

Jo, og derfor var jeg også så fortrøstningsfuld og så glad, da jeg så den reelle udenrigspolitiske

ordfører i Socialdemokratiet, hr. Mogens Lykkes toft, udtale i Jyllands-Posten, at den mulighed ville han ikke afskrive sig.

Derfor må jeg konstatere, at Socialdemokratiet er delt i det her spørgsmål. Hr. Mogens Lykkes toft mener én ting, fru Mette Gjerskov en anden ting, hr. Jeppe Kofod en tredje ting.

Jeg kan henvise fru Mette Gjerskov til den artikel, der var i Jyllands-Posten, hvor hr. Mogens Lykkes toft var citeret for at sige, at han var enig i, at man ikke skulle afskrive sig den mulighed. Men ellers vil jeg bare opfordre fru Mette Gjerskov til at læse oplægget i sit samlede omfang; for det vil give en større forståelse for en del af det politiske grundlag for det oplæg.

(Kort bemærkning).

Steen Gade (SF):

Det med at læse Venstres oplæg i sammenhæng var da interessant, for det var ikke muligt i over en uge efter, at det var lanceret i pressen. Så det har vist været mest for pressens skyld og i hvert fald ikke for at styrke FN, det er blevet lanceret.

Men jeg vil spørge hr. Troels Lund Poulsen: Hvorfor er det egentlig, at Venstre ikke kan gå med til at arbejde for, at man i Sikkerhedsrådet får vedtaget principper, som netop kunne løse de problemer, som FN stod og står over for efter forløbet med Irakkrigen?

Jeg håber da, vi er enige om, at det forløb ikke var ret godt, at der var nogen, der gik i krig – USA – uden at processen i FN blev ført til ende. Det håber jeg da vi er enige om var forkert. Det er jo derfor, Kofi Annan har lagt op til, at vi skal have gjort noget ved det, og så siger Venstre, at det vil de ikke være med til at støtte. Det undrer mig lidt.

(Kort bemærkning).

Troels Lund Poulsen (V):

Jeg er helt enig med hr. Steen Gade i, at der var et FN-mandat i forhold til Irak, hvis det er den debat, hr. Steen Gade vil have.

Derfor vil jeg så også sige, at hvad angår reformprocessen i FN, er det jo ret vigtigt at slå fast, at FN står over for nogle udfordringer. Venstre gør også meget klart i det oplæg, hr. Steen Gade nævner, at FN er en hjørnesten i dansk udenrigspolitik og betoner også vigtigheden af, at man har en effektiv organisation og et effektivt FN.

Kl. 18.20

Hvad angår den polemiske bemærkning fra hr. Steen Gade om, hvorvidt det tog en uge at

lægge det på hjemmesiden: Det har sådan set hele tiden været meningen, at det skulle lægges på hjemmesiden på et bestemt tidspunkt, og nu er det jo til offentlig beskuelse. Man kan downloade det når som helst.

Så hvis det er det, han vil have en debat om, så kan jeg berolige hr. Steen Gade med, at det ikke var noget mediestunt over hovedet. Men jeg er da selvfølgelig glad for på vegne af Venstre, at det er lykkedes at få en international og også en dansk debat om en del af det, som står i Venstres bud på en FN-politik.

Men det, som det lader tilbage, og det angår spørgsmålet, som vi også kredsede om, til hr. Jeppe Kofod, er, at Venstre ikke synes, at det er fornuftigt at bede om at få et nederlag i FN's Sikkerhedsråd, og det, som hr. Jeppe Kofod aldrig fik svaret på, var netop, at Kofi Annan jo ikke fremsætter det her forslag. Én ting er, at det står i hans oplæg, men han fremsætter det ikke selv.

(Kort bemærkning).

Steen Gade (SF):

Nu snakker hr. Troels Lund Poulsen helt udenom. Det, der er kernen i det, og det, som jeg vil bede hr. Troels Lund Poulsen svare på, er, om han er enig i, at det ville være godt at få vedtaget en sådan resolution. Eller ønsker han bare, at vi kan komme i en lignende situation som sidst, hvor der var nogle, der gik i krig, uden at forløbet i FN var færdigbehandlet?

(Kort bemærkning).

Troels Lund Poulsen (V):

Hvis jeg forstår hr. Steen Gade korrekt, går spørgsmålet også på, hvorvidt det med en resolution kan sikres, at der i al fremtid vil kunne opnås enighed om, hvordan FN skal agere. Der må jeg blot konstatere, at hvad angår Kosovo, nåede man jo ikke frem til nogen løsning i FN's Sikkerhedsråd. Der valgte man jo uden et FN-mandat og med kraftige advarsler fra Kofi Annan som generalsekretær at foretage en aktion.

Det kan også blive nødvendigt fremover. Det er da selvfølgelig, fuldstændig som udenrigsministeren allerede har gjort rede for i dag, vigtigt, at man har en drøftelse i FN's Sikkerhedsråd om de principper og de ting, der ligger til grund, hvis man vil anvende magt. Det er vi da helt enige om. Men derfor er der da stadig væk en forskel på at have en drøftelse om det i Sikkerhedsrådet og så skulle lave en resolution, som vi ved ikke har nogen gang på jorden.

(Kort bemærkning).

Jeppe Kofod (S):

Først til beroligelse for hr. Troels Lund Poulsen kan jeg sige, at der er fuldstændig enighed mellem de forskellige socialdemokrater i spørgsmålet om FN-reformen. Vi kom faktisk med et meget omfattende oplæg for 2½ år siden, som jeg bl.a. var i spidsen for; hr. Mogens Lykketoft var med til at skrive det. Det er bare for, at hr. Troels Lund Poulsen ikke render rundt i en vildfarelse om, at vi er uenige. Vi er overhovedet ikke uenige.

Så vil jeg bare anbefale hr. Troels Lund Poulsen at læse det, som Kofi Annan rent faktisk skriver her, nemlig at man anbefaler, at Sikkerhedsrådet diskuterer, under hvilke principper der kan bruges magt, og at man opfordrer Sikkerhedsrådet til at vedtage en resolution, der beskriver de her ting, bl.a. for bedre at kunne beskytte mennesker mod overgreb, som vi desværre har set gennem 1990'erne. Det er meget, meget, meget fornuftigt.

Jeg går ud fra, at uanset hvilken resolution der behandles i Sikkerhedsrådet, så binder den medlemslandene. Hvad enten det er om terrorisme eller om brugen af magt, må det være ens.

(Kort bemærkning).

Troels Lund Poulsen (V):

Det glæder mig da, at den socialdemokratiske ordfører er enig med hr. Mogens Lykketoft. Jeg tillod mig blot i et svar til Socialdemokratiets fru Mette Gjerskov at understrege det, som hr. Mogens Lykketoft havde sagt til Jyllands-Posten, som var en helt anden udlægning end den, som hr. Jeppe Kofod giver udtryk for. Men der er jo ingen uenighed, der er jo ingen uenighed i den her debat.

Jo, jeg tror, at der er den uenighed, at hr. Jeppe Kofod vil pålægge Danmark at fremsætte en resolution, som ingen gang på jord har. Derom er vi uenige. Men vi er fuldstændig enige om, at vi skal arbejde for at styrke FN. Vi er også fuldstændig enige om, at man skal have en diskussion, og man skal også, som udenrigsministeren har været inde på, opstille en lang række kriterier for, hvornår der eventuelt kan bruges magt i forbindelse med en humanitær katastrofe eller lignende.

(Kort bemærkning).

Jeppe Kofod (S):

Nu tror jeg, at jeg kun siger det allersidste gang. Vi pålægger ikke Danmark at komme med en re-

solution i FN's Sikkerhedsråd. Prøv at læse, hvad der rent faktisk står i forslaget til vedtagelse. Det, vi pålægger regeringen, er at støtte generalsekretær Kofi Annan i hans ønske om, at Sikkerhedsrådet diskuterer brugen af magtanvendelse, og at man når til enighed om, at der skal fremlægges en resolution, der beskriver brugen af magt. Det er det, vi pålægger regeringen.

Jo flere FN-medlemslande der har den holdning, desto bedre og større styrke vil FN få, og desto nemmere og bedre og mere effektivt kunne FN arbejde med hensyn til brugen af magt, også i situationer, hvor det er nødvendigt, og hvor FN har svigtet tidligere.

Så jeg synes ikke, vi skal diskutere på et forkert grundlag, på den måde at hr. Troels Lund Poulsen siger noget, som jeg ikke mener. Jeg har helt klart og tydeligt forklaret, hvad det er, vi har skrevet, og derfor er det ærgerligt, synes jeg, at vi ikke kan nå til enighed. Jeg havde gerne set en bred vedtagelse på det område her.

Kl. 18.25

(Kort bemærkning).

Troels Lund Poulsen (V):

Jeg er helt enig med hr. Jeppe Kofod i det. Jeg havde også gerne set en bred enighed om det her meget vigtige spørgsmål.

Men hr. Jeppe Kofod skylder Folketinget et svar på, hvorvidt Kofi Annan kan fremsætte et forslag i Sikkerhedsrådet. Det er jo medlemslandene, der kan det. Derfor giver det heller ikke nogen mening at sige, at man skal støtte Kofi Annans forslag, når Kofi Annan ikke kan fremsætte det forslag. Når vi derudover ved, at der er medlemslande, også permanente medlemslande, som ikke ønsker, at det her skal fremsættes, er vi jo i en situation, hvor det ikke giver nogen mening.

Skal vi så bede om at få et nederlag? Så kender jeg jo den socialdemokratiske ordfører godt nok til at vide, at han ved den næste forespørgselsdebat vil spørge, hvad Danmark så har gjort for at leve op til det forslag til vedtagelse, som man har vedtaget her i Folketinget.

(Kort bemærkning).

Rune Lund (EL):

Nu har Venstres ordfører jo været ude i pressen og udtalt sig om, at der skal kunne føres krig, uden at der nødvendigvis ligger et FN-mandat. Så bliver jeg nødt til at spørge: Er det, fordi ordføreren gerne vil have, at den ulovlige krig, som regeringen og Dansk Folkeparti stemte Dan-

mark ind i i Irak, nu skal godkendes med tilbagevirkende kraft? Er det det, der er meningen? Er det den krig, som FN's generalsekretær, Kofi Annan har kaldt ulovlig, der nu skal godkendes med tilbagevirkende kraft? Er det derfor, vi skal høre på de udtalelser, som er kommet fra ordføreren i dagspressen?

(Kort bemærkning).

Troels Lund Poulsen (V):

Det var sådan set blot en oplysning, også til hr. Rune Lund om, at FN til tider kan være i den situation, at der ikke kan opnås enighed, fordi et land sidder og blokerer for at nå frem til en løsning. Er det sådan, at der i en meget lang årrække har været en situation, hvor der ikke nås frem til nogen løsning, kan man spørge, om man så ikke også burde overveje, om der kan handles i stedet for at sidde på hænderne.

Der kan jeg så notere mig, at det mener hr. Rune Lund ikke er tilfældet. Jeg er glad for, at man handlede, også uden om FN, i forbindelse med konflikten i Kosovo. Det var nødvendigt. Det skal selvfølgelig altid være undtagelsen og aldrig nogen sinde reglen. Men man skal have mulighed for også at handle, selv om FN kan sidde i en fastlåst situation, hvor man så må sige, at vi her har en særlig forpligtelse til at gøre noget internationalt.

(Kort bemærkning).

Rune Lund (EL):

Nu må jeg sige, at konflikten i Kosovo faktisk er et utrolig dårligt eksempel, for grunden til, at man begyndte at bombe dengang, var, at serberne ikke ville leve op til Rambouilletdiktatet, som bl.a. indebar, at NATO-tropper skulle kunne færdes frit overalt, ikke bare i Kosovo, men i hele Serbien. Det ville være en de facto-besættelse af hele området. Intet land ville kunne godkende en sådan aftale.

Men serberne sagde nej til Rambouillet, og så begyndte bomberne at falde. Det var, da bomberne begyndte at falde, at folkemordet startede. Bomberne startede folkemordet. Den ulovlige krig uden FN-mandat var med til at sætte gang i folkemordet, så det er et usædvanlig dårligt eksempel, der kommer her fra ordføreren fra Venstre.

Jeg vil sige, at vi sådan set synes, at det forslag til vedtagelse, der er fremsat af Socialdemokraterne, De Radikale og SF, er vældig godt, men vi har også fra Enhedslistens side fremsat

vores eget forslag til vedtagelse, som vi synes er mere skarpt, og ...

Fjerde næstformand (Niels Helveg Petersen):
Tiden er udløbet.

Rune Lund (EL):
Det må jeg så fremsætte ved den næste korte bemærkning.

(Kort bemærkning).

Margrethe Vestager (RV):
Under alle omstændigheder er det vel ikke for meget sagt, at der er meget stor forskel på det, som var situationen i Kosovo, og det, som var situationen i Irak, og også på situationen i Sikkerhedsrådet i de to forskellige situationer. Det tror jeg er meget afgørende at holde fast i i diskussionen her.

Men det, jeg vil spørge om, er nu mere, om Venstre er dækket af udenrigsministerens svar på redegørelsen, hvad angår nogle af de markante synspunkter, som Venstre har haft, sådan som jeg i hvert fald via pressen har forstået det, som, at man ønsker ret til ikke humanitære indgreb, men præventive angreb uden mandat. Det hørte jeg ikke udenrigsministeren nævne, ligesom jeg omvendt i Venstres forslag til vedtagelse heller ikke så det, som udenrigsministeren, synes jeg, meget udmærket lagde stor vægt på, nemlig oprettelsen af et menneskerettighedsråd.

Det synes jeg er nogle mærkelige inkonsekvenser i forholdet mellem regeringen og Venstre. Derfor vil jeg gerne vide, om Venstre er dækket af udenrigsministerens svar.

(Kort bemærkning).

Troels Lund Poulsen (V):
Jeg kan berolige den radikale ordfører med, at Venstre altid er dækket af udenrigsministeren, så der er ikke nogen konflikt på det område. Men det, som er vigtigt at understrege, er, at også jeg netop i min ordførertale nævnte menneskerettighedsområdet.

Nu er det sådan, at man desværre ikke kan opregne alle de initiativer, man vil tage, i et forslag til vedtagelse. Dertil er der nogle begrænsninger i Folketingets forretningsorden.

Hvad angår Irak og Kosovo: Det er helt rigtigt, at det er to forskellige situationer, for i Irak var der et FN-mandat. Det har vi diskuteret meget her i Folketinget. I Kosovo var der intet FN-mandat.

(Kort bemærkning).

Margrethe Vestager (RV):
Jeg takker for svaret og vil så henlede ordførerens opmærksomhed på den sidste del af spørgsmålet, nemlig spørgsmålet om Venstres forslag til ret til præventive angreb uden mandat. Jeg skal beklage, hvis jeg opsummerer Venstres politik forkert, men sådan som jeg hørte udenrigsministeren, var det ikke en del af regeringens politik. Derfor er det interessant at vide, om det er noget af Venstres politik, som vi snart kan se som regeringens politik, eller hvilken status forslaget har.

(Kort bemærkning).

Troels Lund Poulsen (V):
Den status, Venstres politik har, er, at det helt og aldeles er Venstres politik. Det blev i den forbindelse sagt, at hvis der er en situation, hvor FN i en årrække har været handlingslammet, hvor FN i en årrække har haft sanktioner og resolitioner, som ikke virker, kan man komme i en situation, hvor enten et land eller personer kan sige, at man bliver nødt til internationalt at forholde sig til, hvorvidt man skal handle eller ej.

Det er dér, Venstre klart har sagt, at man kan komme i en situation, ligesom vi så i Kosovo, hvor det kan være nødvendigt at handle, uagtet at det selvfølgelig altid skal være undtagelsen, aldrig reglen. Det her er ikke Bushdoktrinen, det her er derimod at tage et klart ansvar for, at der handles internationalt.

Fjerde næstformand (Niels Helveg Petersen):
Tak til ordføreren. Jeg vil give ordet til den næste ordfører, hr. Søren Espersen.

Søren Espersen (DF):
Ja tak. De fleste er opdraget med den forestilling, at FN er sådan den faste og urokkelige klippe i en forblæst verden, hjørnestenen i arbejdet for at undgå kriser og krige landene imellem, stedet, hvor de fattige hjælpes frem, og stedet, hvor intolerance og had skal bekæmpes.

Det ligger således dybt forankret i os alle sammen, at FN er af det gode. Overlad det til FN, siger man. Vi vil gerne være med, hvis det er i FN-regi. Vi har med os selv besluttet, at bare et flertal i FN's generalforsamling træffer en beslutning, er det pr. definition en klog og fornuftig beslutning. Jo flere vi er, desto klogere bliver vi.

Desværre er i mine øjne meget af FN facade. Et eksempel på det er, at det FN, som efter kri-

gen blev stiftet som en reaktion på de tysk-østrigske nazisters krig mod anstændighed og civilisation, i dag er blevet den førende leverandør af antisemitisme, af intolerance og af forskelsbehandling over for det jødiske folk og det jødiske folks hjemland.

Når Pakistans FN-ambassadør på vegne af 56 medlemslande kan udtale, at ordet antisemitisme ikke har noget at gøre med jøder, fatter man vel rækkevidden af den pinlighed og skamløshed, der også desværre er kendetegnet for FN-systemet.

Jeg vil give flere eksempler på den måde, hvorpå den jødiske stat i FN-systemet hetzes og diskrimineres:

Når FN's Menneskerettighedskommission har møder og Israel som det eneste land nægtes adgang; når FN's generalforsamling vedtager en resolution, der sidestiller zionisme med racisme; når Israel af FN er blevet fordømt – jeg har slået det op – 321 gange, mens araberne aldrig er blevet fordømt; når brochurer på FN's racismekonference i Durban i 2001 udstillede krumnæsede jøder med giftige hugtænder og bloddryppende hænder pyntet med svastika; når en fjerdedel af FN's resolutioner igennem 40 år om brud på menneskerettighederne har drejet sig om Israel, mens der aldrig i FN's historie er forekommet nogen resolutioner om undertrykkelse af 1,3 milliarder kinesere, om 1 million kvindeslaver i Saudi-Arabien, om racismen i Zimbabwe, om det iranske retssystem med korsfæstelse, stening og amputationer; når der ikke nogen sinde er vedtaget resolutioner vedrørende forholdene i Syrien, Sudan, Bahrain, Egypten, Yemen, Pakistan, Malaysia eller Mali. Men man har haft tid nok til Israel.

Jeg har tilladt mig at fremhæve eksemplet FN og Israel for at dokumentere, at der virkelig er brug for en reformering af FN-systemet.

Vi har med interesse studeret det oplæg, som generalsekretær Kofi Annan har fremlagt. Jeg er ikke blevet overbevist om, at det nødvendigvis rummer de redskaber, der skal til for at få gennemført anstændigheden og civilisationen, som er gået fløjten. Således noterer jeg, at der lægges op til at gøre generalforsamlingen stærkere, og med de sigende eksempler, jeg lige har fremhævet i forbindelse med Israel, var det dog en skrækkelig tanke. Tænk, hvis generalforsamlingen i årenes løb havde haft magt til at gennemføre alle sine vanvittige resolutioner.

Nej, vi har stadig hårdt brug for, at den reelle FN-magt også fremover kommer til at ligge i et stærkt Sikkerhedsråd, og at der fortsat er fuld vetoret til verdens førende lande. For vores skyld må denne kreds af permanente medlemmer gerne udvides til også at omfatte Japan, Brasilien, Indien og måske Tyskland, netop fordi de nævnte lande på mange områder er blevet blandt verdens førende lande.

Det, som det her i vores øjne drejer sig om, er vel, at FN's Sikkerhedsråd skal afspejle det reelle billede af magten i verden. Dermed også være sagt, at enhver verdensdel ikke nødvendigvis behøver at være repræsenteret i FN's Sikkerhedsråd.

Vi ser fra Dansk Folkepartis side frem til, at Danmark i den kommende fremtid vil kunne medvirke til en fornuftig modernisering af FN, og vi har tillid til, at udenrigsministeren og den danske regering vil kunne bidrage positivt hertil.

Fjerde næstformand (Niels Helveg Petersen): Tak til ordføreren. Jeg giver ordet til den næste ordfører, fru Pia Christmas-Møller.

Pia Christmas-Møller (KF):

Vi er i disse år udstyret med en klartseende, visionær og modig generalsekretær for FN, og godt for det. Kofi Annan har set, at en styrkelse af FN's handlekraft forudsætter mærkbare reformer på en række områder. Han har også set, at alternativet til reformer ikke er status quo, men en svækkelse af FN's funktion som fælles platform for en global retsorden og ditto håndhævelse.

Hans stærke og ukuelige engagement i arbejdet er tydeligvis drevet af visionen om en international retsorden, og så har han modet til at udfordre den uholdbare situation. Risikoen ved passivt at konstatere den begrænsede handlekraft er jo, at troværdigheden går fløjten og forvitring og opløsning bliver det langsigtede resultat.

Men lige så konstruktivt indholdet af reformoplægget er, lige så velvalgt timingen er, lige så risikofyldt er selve initiativet også. Det skal man ikke være blind for. Falder reformforsøget på gulvet med et brag, kan fiaskoen i sig selv sætte fart i en negativ udvikling. At generalsekretæren er fuldt bevidst om, at det er ved hjælp af en høj satsning med indbygget risiko, at FN kan komme videre, er der ingen grund til at betvivle, tværtimod. Det skal vi andre også tage højde for,

når vi efter en grundig debat skal konkludere, hvor og hvordan vi fra dansk side skal bruge kræfterne.

Der er i dag intet alternativ til FN. Det er den uomtvistelige kendsgerning for alle de kræfter, der drømmer om og arbejder for opbygningen af en international retsorden. Kofi Annans udspil er et både ambitiøst og realistisk bud på reformer, som kan bringe FN's organisation, herunder magtstrukturer, i bedre overensstemmelse med de faktiske magtforhold i verden anno 2005.

Selvfølgelig er det meget spændende at diskutere, hvordan den ideelle magtdeling kunne se ud, hvordan Sikkerhedsrådet ideelt skulle sammensættes, og hvordan verden ville se ud, hvis man afskaffede vetoet. Men den diskussion må ikke blive så luftig, at jordforbindelsen mistes og reformprocessen dermed risikerer at blive afsporet, endnu inden den overhovedet er kommet i gang.

I Det Konservative Folkeparti lægger vi vægt på, at den realisme og afbalancering af modstående interesser, som karakteriserer Kofi Annans udspil, bliver fastholdt. Det skal ikke være nogen hemmelighed, at vi mener, at bl.a. Japan og Tyskland bør have sæde i Sikkerhedsrådet, og at det kunne være særdeles hensigtsmæssigt med nogle krav for anvendelsen af vetoet. F.eks. forekommer det ganske rimeligt som et minimum at kræve en begrundelse for et veto.

Men når det er sagt, er det lige så vigtigt for os at slå fast, at sammensætningen af Sikkerhedsrådet kun er ét element, og at uoverkommelig uenighed om det spørgsmål ikke må spærre for mulige fremskridt på andre områder.

Det gælder en målrettet gennemførelse af 2015-målene, det gælder etableringen af Fredsopbygningskommissionen, det gælder en styrkelse af den fælles kamp mod terrorisme, og det gælder ikke mindst kampen for menneskerettighederne, som i den grad har brug for en organisatorisk omorganisering og opprioritering.

Kl. 18.40

Vi kan fra konservativ side fuldt og helt støtte generalsekretærens forslag om at opgradere og forny slagkraften på menneskerettighedsområdet. Ideen om at etablere et permanent menneskerettighedsråd til erstatning for den tilsandede og udvandede Menneskerettighedskommission har vores fulde støtte.

Der kan også argumenteres overbevisende for, at der i forbindelse med den internationale miljøforvaltning etableres en særlig FN-organi-

sation. Det er i det hele taget efter vores opfattelse af kolossal betydning, at topmødet resulterer i en erklæring med et fremadrettet indhold, og at dette indhold har den rette balance mellem udviklingsspørgsmål, sikkerhedspolitik og menneskerettigheder, og at omfanget er tilstrækkelig ambitiøst.

Derfor er det, at Det Konservative Folkeparti giver helhjertet opbakning til generalsekretærens bestræbelser på at reformere FN.

(Kort bemærkning).

Rune Lund (EL):

Jeg vil gerne benytte lejligheden til på vegne af Enhedslisten at fremsætte følgende:

Forslag til vedtagelse

»Folketinget opfordrer regeringen til i forbindelse med FN's topmøde at arbejde for

- at tænke verden som en helhed, hvor alle mennesker er lige, en verden, hvor global omfordeling og global retfærdighed er løsningen på problemer som fattigdom, hiv/aids, krig, sult, nød, terrorisme og løsningen af konflikter i forhold til naturressourcer – en fredso-pbygningskommission vil være et element heri,
- at sociale rettigheder får en markant og central plads, f.eks. retten til arbejde,
- at styrke den internationale retsorden ved at sikre, at de nuværende regler skal overholdes, og at nye regler på ingen måde kan blive en godkendelse af den ulovlige Irakkrig med tilbagevirkende kraft,
- at styrke FN's samlede indsats mod terrorisme, herunder specielt mod alle former for statsterrorisme,
- en effektivisering af menneskerettighedsområdet, herunder at opgradere Menneskerettighedskommissionen til et menneskerettighedsråd og
- en reform af FN, herunder Sikkerhedsrådet, hvis mål er lighed mellem landene.«

(Forslag til vedtagelse nr. V 36).

Hvad synes ordføreren om det forslag?

(Kort bemærkning).

Pia Christmas-Møller (KF):

Det har indtil flere sympatiske træk i sig, men sammensætningen af forslaget til vedtagelse har en sådan karakter, at det er aldeles urealistisk,

og det ville egentlig være spild af de danske kræfter, om vi gav det forslag flertal.

(Kort bemærkning).

Rune Lund (EL):

Det var nok det svar, jeg havde forventet.

Jeg kan sige, at vi fra Enhedslistens side faktisk synes, at det forslag, der ligger fra Socialdemokraterne, De Radikale og SF på mange måder er rigtig godt, og vi kunne sådan set også stemme for det. Vi synes bare, vi havde et behov for lige at præcisere noget yderligere, f.eks. med hensyn til den ulovlige krig i Irak. Men vi synes også, at dette forslag er vældig fornuftigt.

Fjerde næstformand (Niels Helveg Petersen):

Ja tak. Jeg tror ikke, der var et spørgsmål til ordføreren, men ordføreren har et svar.

(Kort bemærkning).

Pia Christmas-Møller (KF):

Jo, for det giver mig jo anledning til endnu en gang at appellere til den ansvarlige del af oppositionen: Kan vi dog ikke finde frem til bred enighed? Det ville være utrolig stærkt, når Danmark nu har den enestående position som medlem af Sikkerhedsrådet, at vi i fællesskab kunne møde op med en klar prioritering til fordel for Kofi Annans bestræbelser på at revitalisere og forny slagkraften i FN. Det er hamrende ærgerligt, at der skal gå indenrigspolitisk slagsmål i så vigtig en sag.

(Kort bemærkning).

Jeppe Kofod (S):

Det er jeg fuldstændig enig med Konservatives ordfører i, og jeg håber ikke, at der går indenrigspolitisk slagsmål i den her sag. Derfor er det mig fortsat en gigantisk gåde, hvorfor man ikke kan støtte det meget fornuftige forslag til vedtagelse, som næsten fra ende til anden minder om regeringspartiernes eget forslag, men dog giver mere eksplicit opbakning til Kofi Annan i et enkelt tilfælde, der handler om det alvorlige forhold med hensyn til principper om brug af magt.

Jeg forstår simpelt hen ikke, at man vil blokere for den brede enighed. Jeg synes egentlig, det er et fornuftigt forslag, og jeg lyttede meget nøje til, hvad udenrigsministeren sagde i udenrigsministerens tale. Der er jeg fuldstændig enig, og jeg synes, at det fuldstændig dækker det, som også vores forslag indbefatter. Så jeg håber, at

Venstre og Konservative kan se fornuften i at støtte det her forslag bredt.

(Kort bemærkning).

Pia Christmas-Møller (KF):

Det er jo det, der er så meningsløst: at vandene skal skille her. Vi er jo enige om principperne, det fremgik af udenrigsministerens besvarelse, og det fremgik af mit indlæg. Vi er enige om principperne, vi arbejder på principperne, og vi vil støtte Kofi Annan alt det, vi overhovedet kan, for at fremme disse principper. Men vi vil altså ikke gøre det på en måde, hvor de er dømt til fiasko, til nederlag, og det er jo det, hr. Kofods forslag lægger op til.

Det er det, der virkelig er så forbitrende ærgerligt. Det sker, præcis fordi hr. Kofod lægger en juridisk forpligtelse ind, oven i købet i en strammere udgave end den, Kofi Annan lægger op til. Det er dømt til fiasko, det er et håbløst mandat at udstyre den danske regering med i den position, vi har i øjeblikket. Derfor er vi nødt til at afvise Socialdemokratiets forslag.

Kl. 18.45

(Kort bemærkning).

Jeppe Kofod (S):

Jeg vil gerne sige til den konservative ordfører, at der ikke ligger nogen juridisk forpligtelse. Når man vedtager en resolution i FN's Sikkerhedsråd, vedtager man en resolution, der har den gyldighed, som en resolution har i FN's Sikkerhedsråd.

Vi vil gerne give opbakning til det, som Kofi Annan foreslår, og De Konservatives ordfører lagde meget vægt på, at vi skulle yde fuld opbakning til Kofi Annan og hans reformforslag. Det er vi fuldstændig enige om. Derfor er det oven i købet fremhævet i afsnittet om brug af magt i det her forslag, at man skal samle opbakning til, at der kommer en resolution, der beskriver, hvilke principper der er for brug af magt.

Det er et forslag fra generalsekretæren, og det bør vi kunne bakke op i fællesskab bredt i Folketinget, hvis vi virkelig mener, at de reformforslag, som Kofi Annan har lagt på bordet, er fornuftige.

Jeg kan simpelt hen ikke få øje på, hvad det er for en juridisk diskussion, som De Konservatives ordfører er inde på. En resolution i Sikkerhedsrådet er en resolution og har en gyldighed, uanset om den er vedtaget på den ene eller den anden måde.

(Kort bemærkning).

Pia Christmas-Møller (KF):

Det er fuldstændig korrekt, at en resolution vedtaget af Sikkerhedsrådet har en gyldighed og en juridisk rækkevidde, uanset hvad. Det er rigtigt. Jeg kunne godt forestille sig, at man gav tilslutning til en resolution, som indeholder det, som Kofi Annan lægger op til, og med formandens tilladelse vil jeg tillade mig at citere formuleringen på engelsk: »intention to be guided«. Det er ordene, og det vil altså sige, at det er med den intention at blive vejledt af disse principper.

Det kunne man godt forestille sig. Det ville stadig væk være bindende, men man ville efterlade sig et åbent spørgsmål: Hvad er det egentlig, der bindes med? Og det er jo det, der er problemet med de her principper. Det er principper, der mestendels har politisk karakter, og derfor bliver det til sidst alligevel en politisk bedømmelse, om de er overholdt eller ikke overholdt. Men det kunne man godt forestille sig.

Men der gør hr. Kofod sig skyldig i at stramme yderligere op ved at bruge formuleringen forpligter landene, så ikke alene begrebet resolution indgår i hr. Kofods forslag, men også ordet forpligter.

Så der er virkelig lagt op til en juridisk binding af noget, man ikke meningsfuldt kan binde juridisk, fordi det er politiske principper, som man nødvendigvis ifølge sagens natur må afgøre politisk. Det er problemet. Og så er der det virkelige liv: Der er ikke nogen i Sikkerhedsrådet, der vil støtte et sådant tiltag. Derfor er initiativet dømt til fiasko, og derfor ville vi i virkeligheden, hvis vi fulgte hr. Kofods idé her i dag, være med til at undergrave de principper, som vi i virkeligheden i fællesskab støtter.

(Kort bemærkning).

Margrethe Vestager (RV):

Må jeg så ikke appellere til den ansvarlige del af regeringen om at få en egentlig diskussion af, hvad det er, i stedet for at kaste en masse ord op foran os om juristeri og det ene og det andet. Det er vel altid sådan, at det er en politisk bedømmelse, der er udslagsgivende. Det er jo det, hele diskussionen om Irakmandatet handler om. Det er den politiske bedømmelse.

Der er et flertal her, som har foretaget den politiske bedømmelse, at det mandat var tilstrækkeligt. Det er der en politisk uenighed om. Sådan er det vel med en resolution. Den forpligtelse, der lægges op til, er vel den forpligtelse, der

følger af sikkerhedsrådsresolutioner. Den er vel ikke mere juridisk, end den plejer at være.

Derfor synes jeg, at vi kunne diskutere det her på et lidt andet niveau end at svinge det helt op, hvis den ansvarlige del af regeringen så på, hvad det handlede om, og ikke på, hvad andre går rundt og tænker på med hensyn til mandat/ikkemandat i forbindelse med anvendelse af magt.

(Kort bemærkning).

Pia Christmas-Møller (KF):

Nu er den samme regering faktisk temmelig ansvarlig, vil jeg gerne indlede med at sige som punkt 1. Punkt 2, så er det faktisk, netop fordi vi forsøger at agere ganske ansvarligt, at vi ikke kan give tilslutning til lige præcis den her formulering. Vi har udfoldet ganske betydelige bestræbelser på at opnå et solidt forslag til vedtagelse, der kunne skabe bredt flertal her i dag, og vi har faktisk givet budet på, hvordan man kunne fremme disse principper på en juridisk forsvarlig måde. Det fremgår jo af lige præcis det forslag til vedtagelse, som vi har fremsat.

Jeg vil gerne for fru Margrethe Vestagers og eventuelt andres skyld lige læse den pind op, som omhandler lige nøjagtig dette tema. Det er det punkt i vores forslag til vedtagelse, der lyder, som følger:

»– at styrke den internationale retsorden, særlig på grundlag af generalsekretærens rapport »In Larger Freedom«, herunder med hensyn til spørgsmålet om principperne for Sikkerhedsrådets bemyndigelse til magtanvendelse«.

Det er jo præcis de principper, som Kofi Annan lægger op til, som vi gerne vil have sat fokus på med henblik på at fremme disse principper, men vi vil gøre det på en konstruktiv måde. Man kan tilslutte sig vores forslag, så har man løst problemet.

Kl. 18.50

(Kort bemærkning).

Margrethe Vestager (RV):

Jeg synes altid, det er vanskeligt sådan at få fuldtroverighed på, at man har strakt sig langt, når det, man har strakt sig til, er at sige, at andre kan tilslutte sig ens forslag, men det er så en vurdering af, hvordan de her ting forhandles.

Hvis det springende punkt er spørgsmålet om at forpligte til, tror jeg ikke, der er nogen, der har et problem med at stryge de ord. Det, som er meget afgørende, er, at der bliver en diskussion i Sikkerhedsrådet, og at man gør det i en form,

som man kan genkende som værende de principper, som noget, der vedtages i Sikkerhedsrådet, gøres efter. Og den måde, ting vedtages på i Sikkerhedsrådet, sker nu engang i en resolution. Derfor er der sådan set ikke noget som helst hokus-pokus i det.

Men det, som er meget afgørende, er, at det ikke er noget, som nogen hånligt kunne kalde for sådan en løs rundborde-diskussion om, hvordan man gør eller ikke gør, men at netop det ansvarlige organ i resolutionens form tager stilling til, hvordan det her skal håndteres i fremtiden, fordi det giver så stor anledning til politisk strid.

(Kort bemærkning).

Pia Christmas-Møller (KF):

Jeg synes, det sidste indlæg fra den radikale ordfører var særdeles konstruktivt. Det må jeg sige.

Det afgørende for regeringspartierne og for Det Konservative Folkeparti er, at vi på en konstruktiv måde får så mange som muligt på den internationale scene og særlig dem, der sidder ved beslutningsknapperne, til at forholde sig aktivt og helst positivt til disse principper, sådan som de er fremført og formuleret af Kofi Annan. Det kan man gøre på forskellige måder, bl.a. ved at bede Sikkerhedsrådet om at diskutere disse principper, forholde sig til dem og måske også udtale sig om dem.

Men vi har ingen interesse i at rejse sagen på en måde, hvor vi får de faste og permanente medlemmer imod os fra start. Det giver ingen mening, så er det selvmål, så har vi ikke fremmet sagen, så har vi faktisk gjort det modsatte. Det er det, vi risikerer, hvis vi følger oppositionens forslag i dag.

Hvis man følger regeringspartierne's forslag, fremmer man den fælles sag. Det er lige præcis først og fremmest ordet forpligter, der er hovedproblemet her. Det er jeg nødt til at sige. Det har været fremme i adskillige timer over for oppositionens hovedforhandler. Jeg er ked af, at det ikke har været fru Margrethe Vestager, der har været forhandler.

(Kort bemærkning).

Steen Gade (SF):

Man kan blive forvirret, men måske ikke nødvendigvis på et højere niveau, over det her juri-steri.

Hvis vi fjerner ordet forpligter, vil resolutionen jo være akkurat lige så forpligtende. Det er

sådan set bare for at få en afklaring af det. Så vi kan sagtens fjerne ordet forpligter.

Men så forstod jeg, at så var fru Pia Christmas-Møllers argument et andet end det, som gik på, at hun havde gjort sig meget vred over, at der stod ordet forpligter. Når det nu bliver fjernet, har fru Christmas-Møller et nyt argument.

Er det egentlig ikke sådan, at den indenrigs-politik, der er i den her sag, er, at Venstre er uenig i det, der står i punkt 126? Jeg ved godt, at man ikke kan spørge De Konservatives ordfører om det, men er det ikke korrekt – så kan jeg spørge på den måde – at De Konservative er enig i alt, hvad der står i anbefaling 126 fra Kofi Annan?

(Kort bemærkning).

Pia Christmas-Møller (KF):

Vi støtter de principper, som Kofi Annan har lagt frem. Jeg vil gerne understrege, for at der ikke er nogen, der skal gå forvirrede herfra, at Det Konservative Folkeparti mener, at tiden er til, at vi satser alle kræfter på at styrke FN's beslutningskraft.

Men når det er sagt, skal vi jo ikke afskære os retten til på et eller andet tidspunkt ude i fremtiden at tage hånd om en humanitær katastrofe et eller andet sted i en situation, hvor FN måtte være handlingslammet, sådan som vi så det i Kosovo. Der vil vi naturligvis reservere os retten til at tage den moralske forpligtelse på os, præcis som den daværende SR-regering gjorde det, ingen tvivl om det.

Men vores satsning er at opbygge et stærkt internationalt system via FN, som er handlekraftigt, og som kan tage hånd om den slags situationer. Det er prioriteringen, behårdt.

(Kort bemærkning).

Steen Gade (SF):

På den ene side siger fru Pia Christmas-Møller, at man bakker Kofi Annan fuldstændig op. På den anden side vil man ikke være med til det forslag, som vi andre har fremsat på et meget vigtigt område. Det er jo den konklusion, jeg kommer til.

Jeg kan også læse, og jeg kan også forstå, hvad der står på engelsk i punkt 126. Og nu er formuleringen om det der med forpligtelse jo taget ud. Så må det jo være på plads, eller hvad? Eller er der i virkeligheden en anden dagsorden?

(Kort bemærkning).

Pia Christmas-Møller (KF):

Der er ikke nogen skjulte dagsordener her. Der er tale om en oprigtig bestræbelse på at fremme disse principper på en konstruktiv måde, hvor vi ikke beder om et nederlag.

Sagen er, at oppositionens forslag skærper Kofi Annans forslag, som i forvejen har problemer med at nyde fremme i Sikkerhedsrådet, fordi ingen af de permanente medlemmer vil give det tilslutning. Det er, fordi Kofi Annan har formuleret det som en resolution. Alene det er altså en anstødssten i forhold til de faste medlemmer. Det forhindrer ikke, at man kunne arbejde for disse principper på anden måde, også få Sikkerhedsrådet til at forholde sig aktivt til disse principper på anden måde. Problemet er den juridiske binding, der ligger primært selvfølgelig i en formulering, der går på en forpligtelse, men også i selve resolutionsbegrebet. Kofi Annans formulering er i sig selv et problem for et ikke ubetydeligt antal lande.

Kl. 18.55

Fjerde næstformand (Niels Helveg Petersen):

Tak til ordføreren. Jeg vil give ordet til den næste ordfører, fru Margrethe Vestager.

Margrethe Vestager (RV):

Det er meget afgørende for Det Radikale Venstre, at hele spørgsmålet om reformer af FN kommer allerhøjest op på Danmarks dagsorden i forhold til den internationale indsats. Det er afgørende, fordi det, som er hjørnестenen og grundlaget for en international retsorden, er FN og FN's evne til at fungere. FN må have legitimitet, Sikkerhedsrådet må udtrykke global legitimitet, og det må være fuldstændig klart, at denne legitimitet underbygges af den handlekraft, man har i FN, ligesom det selvfølgelig underbygges af det værdigrundlag, man har i FN. Dermed er jo også sagt, at en FN-reform selvfølgelig er et spørgsmål om effektivitet og evnen til at gøre tingene på den bedste og billigste måde, men det er i sandhed i langt højere grad et spørgsmål om at kunne nå FN's mål på en mere hensigtsmæssig måde.

I Det Radikale Venstre har vi arbejdet længe med spørgsmålet om FN-reformer, og vi har lavet vores eget forslag, som kan findes på vores hjemmeside. Men jeg tror ikke, at det i forhold til at fremme formålet, nemlig at sikre en FN-reform, som er effektiv, er hensigtsmæssigt at lægge nødvendigvis Det Radikale Venstres forslag

til grund eller Venstres forslag til grund eller et hvilket som helst partis forslag til grund. Tværtimod tror jeg, det er helt afgørende, at vi har en fælles tilgang til det for at give den danske dagsorden den stærkest mulige stemme.

Det, som er meget afgørende som værdigrundlag, er, at menneskerettigheder står helt centralt som grundlag for reformerne. Dermed er også sagt, at vi varmt støtter omdannelsen af komiteen til et egentligt menneskerettighedsråd med deraf følgende langt stærkere placering. Ligeså anser vi det for helt afgørende, at man sørger for, at menneskerettigheder er grundlaget for de ting, man gør for at bekæmpe terrorisme og for at opbygge fred.

Jeg skal ikke komme ind på alle de forskellige dele, der er i reformarbejdet – det er i sagens nær næsten altomfattende – men bare med stor glæde konstaterer, at vi i meget, meget vid udstrækning er dækket af udenrigsministerens svar på forespørgslen. Vi fandt, at den både var vidtrækkende og ordentlig i sin prioritering og i sin gennemgang af det, der er afgørende. Dermed er også sagt, at vi finder, at det vil være meget ærgerligt, hvis ikke vi kan samles om en fælles dagsorden.

Jeg skal dog nævne nogle få ting. En ting er, at det er helt afgørende for os at fastholde, at forbuddet mod magtanvendelse er en hjørnестen i FN. Kun selvforsvar kan forsvare magtanvendelse uden Sikkerhedsrådets accept. Derfor er det helt afgørende i lyset af de sidste 10-20 års diskussioner om netop magtanvendelse, at der sker en direkte og fokuseret diskussion af, hvad det egentlig er, der skal til, for at Sikkerhedsrådet vil autorisere, at man bruger magt, altså at der foreligger en accept.

Dermed er også sagt, at det Sikkerhedsråd, som bør tage beslutninger efter de retningslinjer, må være et reformeret Sikkerhedsråd, som bringer FN ind i det 21. århundrede og i overensstemmelse med den globale kontekst, som man er i. For hvis man vil have en global legitimitet, kræver det også en global repræsentativitet, at man faktisk repræsenterer dem, man taler for. Derfor må Sikkerhedsrådets medlemskreds udvides, og der må være flere permanente medlemmer. Et reelt EU-medlemskab er måske nok urealistisk i dag, men det er helt afgørende, at EU sikres en stærkere rolle i FN, ligesom det er afgørende, at vi i EU tager et stærkere medansvar for det, der foregår i vores region, men naturligvis også på globalt plan.

Kl. 19.00

Det, som derudover er helt centralt, og som vi dog glæder os over også findes i V's og K's og DF's forslag til vedtagelse, er, at kampen mod terror og kampen mod spredning af masseødelæggelsesvåben stadig væk ses i lyset af menneskerettighederne og har det som grundlag.

Når det er afgørende, er det jo, fordi sikkerhed og udvikling er to sider af den samme sag. Når sikkerhed og udvikling går hånd i hånd, og når man ser kampen mod terror og spredning af masseødelæggelsesvåben også i lyset af menneskerettighederne, får man muligheden for at danne en alliance mellem Syd og Nord, som kan skabe en mere sikker og mere retfærdig verden. Det er bestemt ikke noget, som er gjort hurtigt; det er bestemt ikke noget, som er enkelt.

Men Nords krav om reformer af Sikkerhedsrådet og styrket samarbejde mod terror og spredning af masseødelæggelsesvåben må nødvendigvis kombineres med øget udviklingsbistand og nemmere adgang til markederne i Nord for produkter fra Syd.

Når det er så afgørende, er det, fordi det dels har værdi i sig selv, dels fordi det samlet set kan gøre, at vi får en fremdrift. Både Nord og Syd bør tage ansvar for at nå målene, og man kan vise det ved at sikre en egentlig FN-reform, der tager ejerskab for udviklingen og sørger for, at hver yder sit.

Vi vil gerne bidrage til den konstruktive diskussion her i dag ved i hvert fald at fjerne en af de barrierer, der har været for en samlet vedtagelse. Derfor kan jeg på vegne af forslagsstillerne trække vores første forslag til vedtagelse tilbage og i stedet fremsætte følgende:

Forslag til vedtagelse

»Folketinget opfordrer regeringen til i forbindelse med FN's topmøde at arbejde for

- at videreudvikle sammentænkningen af sikkerhedstrusler i FN, så eksempelvis fattigdom, hiv/aids m.v., konflikter, herunder om naturressourcer, samt terrorisme og spredning af masseødelæggelsesvåben effektivt bekæmpes i en ny global forståelse mellem Nord og Syd,
- at opgradere FN's fredsofbygningskapacitet. En fredsofbygningskommission vil være central for at fremme sammenhængen mellem politiske, militære, humanitære og bistandsmæssige indsatser i konfliktområder,

- at styrke FN's samlede indsats mod terrorisme, der bygger på respekten for menneskerettigheder og fundamentale frihedsrettigheder,
 - at styrke den internationale retsorden og at støtte Kofi Annans forslag om, at FN's Sikkerhedsråd vedtager en resolution, der behandler principperne for brug af magt,
 - en effektivisering af menneskerettighedsområdet, herunder især opgraderer Menneskerettighedskommissionen til et menneskerettighedsråd,
 - en reform af Sikkerhedsrådet, således at dets sammensætning bedre reflekterer verden af i dag,
 - at eventuelle fortsatte uenigheder om Sikkerhedsrådet ikke blokerer for andre lige så væsentlige reformtiltag,
 - at styrke FN-Sekretarietets interne ledelses- og kontrolmekanismer.«
- (Forslag til vedtagelse nr. V 37).

Fjerde næstformand (Niels Helveg Petersen): Det af hr. Jeppe Kofod, fru Margrethe Vestager og hr. Steen Gade fremsatte forslag til vedtagelse er taget tilbage. Ønsker nogen at optage det? (*Ophold*). Da det ikke er tilfældet, er det bortfaldet.

Der er i stedet af fru Margrethe Vestager, hr. Steen Gade og hr. Jeppe Kofod fremsat følgende forslag til vedtagelse: (*se foran*). Også dette forslag indgår herefter i forhandlingen.

(Kort bemærkning).

Troels Lund Poulsen (V):

Jeg har et spørgsmål, for jeg har haft lejlighed til at læse det meget klare papir fra Det Radikale Venstre fra den 27. marts 2004, som omhandler fremtidens FN. Der er der sådan set bare et lille banalt spørgsmål, som jeg ikke helt kan få til at passe, men det kan fru Margrethe Vestager nok konkretisere. Der står følgende, og jeg læser op: Giv FN mulighed for i akutte tilfælde, hvor medlemsstaterne svigter, at engagere anerkendte private militære firmaer i fredsbevarende operationer.

Kunne fru Margrethe Vestager ikke prøve at give en lidt større uddybning af, hvad Det Radikale Venstre her tænker på, hvad det er for nogle private firmaer, man skal engagere, og hvorfor det er nødvendigt? Hvorfor er det ikke bedre at sørge for, at det er lande, der bidrager til de konflikter, som vi ser rundt omkring i verden?

(Kort bemærkning).

Margrethe Vestager (RV):

Vi ser meget nødtigt, at landene bidrager til konflikterne, for lige at sætte det på plads.

Men det er klart, at jeg er enig med hr. Troels Lund Poulsen i, at det absolut bedste er, at det er landene, der tager ansvar for at gå ind og lave den nødvendige fredsskabelse eller fredsbevaring. Herom kan ingen tvivl herske.

Det, vi har konstateret som et problem, er hastigheden, hvormed man kan foretage den indsats. Vi ved godt, at det er et meget kontroversielt forslag, men vi synes, det er vigtigt, at man i højere grad målretter sine midler mod de ting, man gerne vil løse, og derfor også tager nogle diskussioner af, hvad det så er, der skal til, for at man kan komme derhen.

Vores foretrukne middel til konfliktløsning og til den militære indsats, som måtte blive nødvendig, hvis man kom dertil, er naturligvis en fælles indsats, eller at vores Internationale Brigade gøres anvendelig til formålet.

Jeg synes, det kan være nødvendigt at have en diskussion af, om man skal gøre andre ting, hvis man står i en akut situation, og man ikke kan skaffe det til veje, som man gerne vil. Det hænger selvfølgelig også sammen med diskussionen om, hvorvidt man har midler til at foretage en sådan intervention og har et beredskab til at kunne gøre det.

Vi tror, at man kan gøre mange ting, inden man når dertil, men vi synes, det er væsentligt at have diskussionen af det.

Kl. 19.05

(Kort bemærkning).

Troels Lund Poulsen (V):

Måtte jeg forstå det sådan på den radikale ordfører, at der skal foreligge et FN-mandat, og at man så, om jeg så må sige, udliciterer den militære opgave til private lejesoldater? Og hvad er det for nogle private lejesoldater, Det Radikale Venstre tænker på, og hvad er det for nogle anerkendte firmaer, der har lejesoldater, som man kan købe ind til at løse konflikter? Det synes jeg vi mangler at få et svar på.

(Kort bemærkning).

Margrethe Vestager (RV):

Nu er mit markedskendskab til lejesoldater ret begrænset, for ikke at sige fuldstændig ikkeeksisterende.

Det, som jeg synes er lidt mærkeligt i ordførers spørgsmål, er, at der sådan set ikke er no-

gen diskussion af dem, selve det indholdsmæssige, men snarere en funderen på, hvad det er, der skal til, og hvad det er for nogle midler, vi skal have til rådighed.

Jeg har i mit første svar angivet meget klart, hvad det er for et hierarki af midler, vi synes er nødvendige, nemlig fælles internationale brigader, at landene i koalition kan gøre noget, men at man i akutte nødstilfælde kan være nødt til at falde tilbage på andre løsninger, fordi der kan være så store og principielle ting på spil, f.eks. folkemord, at der kan være et behov for at gøre andre ting end det, som vi umiddelbart ville tænke på.

(Kort bemærkning).

Kristian Pihl Lorentzen (V):

Det er et interessant aspekt, vi har fat i her, for det er klart, at vi er nødt til at have nogle midler til at gå ind og løse nogle internationale konflikter, også når der er et FN-mandat. Men aspektet her om, at private firmaer skulle kunne levere militære styrker, kommer noget bag på mig, selv om jeg godt nok sporadisk har hørt om det radikale oplæg.

Mener fru Margrethe Vestager ikke, det er vigtigt, at enhver form for militære styrker er under demokratisk kontrol? Og hvis ordføreren er enig i det, hvordan vil man sikre en demokratisk kontrol af privat lejede lejesoldater, som skal virke for FN?

(Kort bemærkning).

Margrethe Vestager (RV):

Jeg synes, det er en forbilledlig indsats, som ordføreren gør, da jeg kan forstå, at hr. Troels Lund Poulsen føler sig begrænset af de to korte bemærkninger. Jeg kan forstå, at Dansk Folkepartis ordfører ikke tidligere er stødt på det radikale forslag, men jeg synes, det er al ære værd, at man tager netop denne diskussion op ud af den store mængde af forslag, Det Radikale Venstre har om at reformere FN.

Jeg tror, det er helt utvivlsomt, at man, uanset hvilke midler man bruger, vil sørge for, at der er demokratisk kontrol med den indsats, der gøres, uanset hvilket middel der konkret er. Det anser jeg for en given ting.

(Kort bemærkning).

Kristian Pihl Lorentzen (V):

Jeg skal lige korrigere: Jeg er Venstremand og ikke medlem af Dansk Folkeparti, men jeg er også en af de nye, så ordføreren er undskyldt.

Men jeg synes stadig væk, at der er lidt dobbeltmoral i det her, når Det Radikale Venstre er meget tilbageholdende med at lave militære interventioner, og så findes der altså et forslag, hvor De Radikale går ind og foreslår, at man kan anvende private organisationer til at løse sådan nogle opgaver. Så jeg synes, at der er et dilemma i det her.

(Kort bemærkning).

Margrethe Vestager (RV):

Det er jeg utrolig ked af. Det var bestemt ikke på nogen måde med vilje, at jeg tog fejl af det politiske tilhørsforhold, det beklager jeg over for Venstres ordfører.

Til gengæld er det så en misforståelse at tro, at Det Radikale Venstre har en tilbageholdenhed over for militære midler, hvis man er nået dertil og andre muligheder er udtømt.

Vi har en fuldstændig nøgtern vurdering af, at sådan som verden er, kan det være nødvendigt at have militære midler til rådighed. Det er bl.a. derfor, at vi er en af fadderne til SHIRBRIG og den internationale ændring af hele strategien for Danmarks forsvar, som vi har været med i forsvarsforlig om netop af samme grund.

Derfor synes vi, det er vigtigt, at man har en uhildet diskussion af, hvordan man søger for, at man har de midler til rådighed, som FN skal bruge, så den demokratiske beslutning, som et Sikkerhedsråd må tage, faktisk kan bringes til udførelse.

Det er derfor, vi siger, at den legitimitet, som Sikkerhedsrådet må have, selvfølgelig må understøttes af handlekraft. Vi mener, det naturlige er, at landene stiller op, og at vi har internationale brigader, men vi synes også, at man kan komme i den helt ekstreme situation, hvor andet kan være nødvendigt. Det er, fordi FN må kunne handle i forhold til sine beslutninger for ikke at miste sin legitimitet over for de ekstreme overgreb, vi faktisk ser rundt omkring på kloden.

Første næstformand (Svend Auken):

Vi siger tak til ordføreren. Så går vi videre i ordførrækken med hr. Steen Gade.

Steen Gade (SF):

Jeg vil gerne sige tak til udenrigsministeren for, synes jeg, en god beskrivelse og nogle gode synspunkter, som jeg var enig i meget langt hen ad vejen. For FN trænger faktisk til reformer og har gjort det længe, fordi konstruktionen er tænkt og konstrueret i en helt anden tid efter an-

den verdenskrig og med øje for at undgå den tredje og med udgangspunkt i de magtforhold, der var på den tid.

Det er godt, at vi har fået rapporten, og der er brug for at nyvurdere det meste. Jeg synes faktisk, at rapporten lægger op til en meget stor runde af nyvurderinger. Derfor kan det jo være rigtigt, som udenrigsministeren sagde, at vi ikke må lade det, at noget af det bliver svært, og at der er særlig fokus på, hvem der skal sidde i Sikkerhedsrådet, lukke af for at fortsætte mange af de andre initiativer, der ligger her.

Kl. 19.10

Jeg synes, det er vigtigt, at vi, når vi har en tid, som vi har nu, en globaliseret verden, da sætter meget på regionale repræsentanter og på en måde lige så stille begynder en nyfortolkning af, hvordan FN skal være, og hvordan verden kunne styres på en mere fornuftig måde med regionale samarbejder. I Europa har vi EU, der er regionalt samarbejde i Sydamerika, der er regionalt samarbejde i Afrika, og så har vi FN, som i stigende grad skal knytte sig til det regionale.

Man kan jo i rapporten se en del af den måde at tænke på, men det må også være på den måde, vi skal tænke, hvad angår de lande, der skal ind i FN's Sikkerhedsråd.

Jeg synes også, det er en vigtig diskussion at få presset de lande, der har vetoret, til at gå ind i en diskussion om regler for, hvornår de bruger den, altså begrænsninger i brugen af vetoret. Det kan ikke være noget, vi holder mund med. Jeg synes, at vi må sige det, også fordi det faktisk er diskussioner, der kan føres i England, og de har vetoret. Men de har nemlig indset, så vidt jeg har forstået den engelske udenrigsminister, at da de alligevel ikke bruger den, kunne de egentlig godt begynde at diskutere begrænsningerne i brugen af vetoret. Det er ikke, fordi jeg er så bange for Englands vetoret, for de bruger den ikke ret meget, men jeg synes faktisk, det kunne være godt, at der blev taget initiativer her.

Så synes jeg, det er vigtigt at styrke FN i nogle år i de her tider, hvor USA's dominans i verden er så total. Det betyder netop, at det bliver en model, hvor man styrker FN, og hvor også USA er med. Det er jo et ekstra særligt argument for også at få FN-maskinen gjort effektiv, så de argumenter om ineffektivitet og alt muligt andet, som man somme tider bruger fra USA's side – nogle gange med rette, men nogle gange også lidt med urette – kan blive fjernet.

Det er vigtigt at bruge det til mødet i september til at forsøge på at indgå en ny pagt mellem

Nord og Syd og så starte en proces, der skal vare længere.

Definitionen af terrorisme synes jeg er vigtig at få lavet, og så ville jeg især lægge vægt på civilsamfundene. Jeg synes, at der er for lidt med om civilsamfundene i Kofi Annans udspil. Da det jo er kerneområder og vel også noget, vi selv lægger meget vægt på i Danmark, synes jeg godt, at vi kunne arbejde videre med det. Jeg ser faktisk også tankerne om på sigt at opbygge et parlamentarisk organ knyttet til FN i den sammenhæng.

Så vil jeg lægge vægt på opbygningen af en miljøorganisation, og at vi får sat fokus på menneskerettighederne. Det sagde ministeren noget om, og jeg synes bare, at det er helt afgørende. Det råd kan blive fantastisk, det kan også være, at det ikke bliver til noget særligt, men det kan gøres til noget fantastisk. Hvis jeg hæver mig lidt over dagligt vande, vil jeg prøve at sige: Det skal blive det råd, som i de næste 10-20 år skal være med til at presse demokrati igennem i resten af verden for dem, der ikke har demokrati endnu. Akkurat ligesom vi havde afkoloniseringsudvalget efter anden verdenskrig, skal det her blive det råd, som kan skabe den proces i verden.

Det sidste er det, vi har diskuteret så meget i dag, nemlig uenigheden om magtanvendelse, og at man i FN-systemet skal gå i gang med at følge Kofi Annans forslag om, at Sikkerhedsrådet vedtager en resolution, som vedtager principper og en forretningsorden, der skal følges, hvis man bruger magt.

Det er jo noget, Kofi Annan har tænkt, fordi han med rette synes, at den måde, som det foregik på, da Irakkriegen blev startet, var forkert og var med til at underminere FN. Så kommer han med det her forslag. Derfor er jeg i dag ked af, at regeringspartierne ikke vil være med til lige præcis at nævne det her. Jeg tror, det skyldes, at Venstre vil prøve at blive ved med at have meget, meget stort råderum i retning af at kunne gå i krig uden et FN-mandat. Jeg tror, at det er det, der ligger bag, og det synes jeg er et helt forkert signal.

Jeg synes, at det er vigtigt at undgå to farer. Den første er at undgå en ny beslutning, ligesom Irakkriegen blev besluttet, hvor processen i FN's Sikkerhedsråd blev kortsluttet. Men der er også en anden fare, nemlig at FN bliver handlingslammet. Det var, som da verden så på myrderierne i Rwanda. Jeg har været nede og se nogle af mindesmærkerne, og det gør et dybt, dybt ind-

tryk, at det kunne ske, og at FN i øvrigt kaldte sine tropper hjem. Der var jo nogle tropper, men de blev sendt hjem, fordi man ikke skulle blande sig.

Kl. 19.15

Man kan vel heller ikke, netop når vi snakker om det her, lade være at tænke på, hvad der sker i Darfur, og hvorfor vi ikke griber ind i Darfur. Det er lige præcis derfor, at Kofi Annan har lavet det forslag, som hedder 126, men det siger regeringspartierne nej til at vedtage at vi skal arbejde for gennemføres. Det er jeg ked af.

Første næstformand (Svend Auken):

Hr. Rune Lund som ordfører.

Rune Lund (EL):

Reformering af FN handler først og fremmest om, hvorvidt vi ønsker en stærk global organisation og en international og kollektiv retsorden, som alle er forpligtet på, og som ingen er hævet over. Det ønsker vi selvfølgelig meget i Enhedslisten. Vi mener faktisk, det er på tide, at den internationale retsorden styrkes især efter den seneste tids oplevelser med amerikansk enegang og tilsidesættelse af FN's Sikkerhedsråd.

Det er sådan en ageren og andre landes støtte dertil, som i høj grad er med til at svække og underminere hele FN-systemet og den internationale retsorden. Her tænker jeg især på den danske regerings ukritiske støtte til USA's enegang uden om Sikkerhedsrådet i forbindelse med Irak.

Det lyder jo meget smukt, når man siger, at FN skal spille en rolle, at beslutninger skal være forankret i FN-sporet osv., når der i realiteten er tale om en afsporing, hvor man i alle vigtige situationer på forhånd har underlagt sig den amerikanske linje.

Udfordringen ligger ikke i nedfældningen af de fine hensigter, men derimod i implementeringen af dem. FN's generalsekretær, Kofi Annan, har fremlagt et på mange måder ganske udmærket og rigtig godt forslag til reformer. Især kan det støttes, at FN forholder sig til de ændrede magtforhold i verden og således gør Sikkerhedsrådet mere repræsentativt. Vi finder det dog stadig uholdbart i Enhedslisten, at visse udvalgte lande skal kunne besidde vetoret, og det synes også problematisk med permanente sæder i en omskiftelig verden.

Der har i debatten herhjemme og i udlandet været en hel del spørgsmål om, hvorvidt det skal være tilladt at gå i krig uden FN-mandat el-

ler ej. Venstres hr. Troels Lund Poulsen har bl.a. været ude med synspunkter om, at det skal være muligt at gå i krig uden FN-mandat. Til det vil jeg godt sige: Enhedslisten vil aldrig nogen sinde bakke op om en sådan ændring, der i realiteten vil kunne gøre hele det internationale retssystem til én stor junglelov.

Enhedslisten vil i stedet styrke den internationale retsorden ved at sikre, at de nuværende regler skal overholdes, og at nye regler på ingen måde kan blive en godkendelse af den ulovlige Irakkrig med tilbagevirkende kraft.

Diskussionerne om fremtidens FN består også i en diskussion om definitionen af terrorisme, og her må man sige, at det er helt afgørende, at en definition på terrorisme også inkluderer statsterrorisme. Det skal ikke accepteres, at stater for deres egen fordels skyld definerer modstandere som terrorister uden selv at blive stillet til ansvar for egne forbrydelser. Derfor er statsterrorisme også terrorisme, og derfor skal statsterrorisme også defineres som sådan.

Et stærkere FN kræver også, at der indføres klare formelle regler for inddragelse af civilsamfundet – det er her, Kofi Annans tanker godt kunne kræve en stærkere profil – det vil sige ikkestatslige organisationer og folkelige bevægelser. Der skal etableres og sikres fælles regler for civilsamfundsdeltagelse i alle FN's organer som en modvægt til den rent statslige repræsentation.

FN's menneskerettighedsorganer skal også tildeles øgede ressourcer. Et menneskerettighedsråd er en god løsning, og man kan i den sammenhæng eventuelt sikre, at menneskerettighedsorganisationer som Amnesty International eller Human Rights Watch, Memorial eller andre menneskerettighedsorganisationer har privilegeret adgang og ret til at rejse sager ved dette menneskerettighedsråd. Bare som en idé for at styrke menneskerettighederne yderligere.

En af vores tids største trusler mod menneskeheden udgøres også af sult, fattigdom, miljøkatastrofer, sygdomspestidier og lignende, og hvis vi virkelig ønsker at bekæmpe disse trusler, er vi nødt til at fokusere mere på forebyggelse. Forebyggelse er utrolig vigtig at tænke ind i hele diskussionen om reformer af FN.

Kl. 19.20

Også terrorismen, som af mange i Vesten bliver betegnet som den største trussel, har sine politiske og sociale årsager, som forebyggelse kan gøre noget ved.

Den nuværende kultur skal ændres til en forebyggelseskultur. Der må sættes initiativer i gang, som mere målrettet kan forebygge spirende konflikter, der bl.a. udspringer af ressource-mangel, undertrykkende regimer og global ulighed.

Vi skal have mere ulandsbistand, og vi skal give de fattige lande bedre adgang til vores markeder. Gældsslettelse og lignende initiativer skal på dagsordenen. Vi må også fokusere mere på sociale rettigheder og på de enorme økonomiske uligheder, der eksisterer i dag.

Enhedslisten vil et stærkt FN, som kan gribe ind over for denne verdens uligheder og være en global faktor i retning af konfliktforebyggelse og udjævning af den eksisterende sociale og økonomiske ulighed.

Enhedslisten vil en mere retfærdig verden, hvor alle mennesker på jorden kan leve i værdighed, fri for terrorisme, herunder statsterrorisme, sult og undertrykkelse. Det kræver selvfølgelig vilje og handling, og det kræver, at vi i Vesten vil være villige til at give slip på den økonomiske og politiske dominans, vi i dag besidder i verden.

Det er derfor, at jeg i Enhedslistens forslag til vedtagelse har lagt vægt på nogle punkter, som ikke har været særlig meget fremme i nogen af de andre forslag til vedtagelse, nemlig 1) at styrke de sociale rettigheder, 2) at nuværende regler om militære aktioner skal sikre, at de nuværende regler bliver overholdt og 3) at en definition af terrorisme også skal inkludere statsterrorisme.

(Kort bemærkning).

Troels Lund Poulsen (V):

Det var et spørgsmål til hr. Rune Lund om, hvorvidt det var en fejl, at man lavede aktionen i Kosovo uden et FN-mandat, for hr. Rune Lund var jo inde på, at det var en meget stor fejl, hvis man overhovedet kunne tillade at lave en aktion uden et FN-mandat.

(Kort bemærkning).

Rune Lund (EL):

Ja, jeg mener, at det var en fejl. Jeg mener, at den aktion, som man lavede i Kosovo, rent faktisk betød, at man skubbede til en tilspidset situation, så man fik et folkemord, som ellers ikke ville være opstået. For hvad skete der? Man bombede serberne på grund af Rambouilletdiktatet. Et diktat om, at hvis ikke de efterlevede det, ville man starte med at smide bomber. Et diktat, som

bl.a. indeholdt, at der skulle kunne være NATO-soldater i hele Serbien. Så skete der det, at det ville serberne ikke. Det ville være en de facto-besættelse. Så begyndte NATO at bombe, og så startede folkemordet.

Da man endelig forhandlede en fredsftale på plads med serberne, lignede den endelige fredsftale til forveksling det, som serberne oprindeligt havde fremlagt som alternativ til Rambouillet.

Det her er ikke en støtte til Milosevic, men simpelt hen en forklaring på, hvad fakta var i den situation.

(Kort bemærkning).

Troels Lund Poulsen (V):

Tak for det. Det kan man jo diskutere meget. Jeg er bestemt ikke enig i den fremstilling, hr. Rune Lund kommer med. Men hvad var Enhedslistens alternativ til Kosovo og Milosevic? Hvad var det, man skulle have gjort fra det internationale samfunds side?

(Kort bemærkning).

Rune Lund (EL):

Man skulle have givet plads til de forhandlinger, som allerede var i gang. Der var masser af muligheder for at finde en politisk løsning, hvilket bl.a. blev bevist ved, at den endelige fredsftale, man kom frem til, til forveksling lignede det alternativ, som serberne havde til Rambouilletaftalen.

Hermed sluttede forhandlingen.

Første næstformand (Svend Auken):

Som tidligere meddelt vil afstemning om de fremsatte forslag til vedtagelse først finde sted på mødet på tirsdag, den 7. juni 2005.

Den næste sag på dagsordenen var:

18) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 85:

Forslag til folketingsbeslutning om en målrettet og fokuseret indsats til bekæmpelse af hiv/aids blandt verdens fattigste.

Af Jeppe Kofod (S) m.fl.

(Fremsat 28/4 2005).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Ministeren for udviklingsbistand (Ulla Tørnæs):

Socialdemokraterne har fremsat et forslag til folketingsbeslutning om en målrettet og fokuseret indsats for bekæmpelse af hiv/aids blandt verdens fattigste. Forslaget lægger op til at øge den eksisterende indsats med en ekstra bevilling på i alt 1 mia. kr. i årene 2006 til 2009.

Kl. 19.25

Jeg vil gerne indlede med at takke Socialdemokraterne, fordi de med deres forslag giver Folketinget lejlighed til at drøfte et emne, der ligger regeringen meget på sinde, nemlig Danmarks bidrag til den globale kamp mod hiv/aids.

Hiv/aids-epidemiens gennemgribende konsekvenser for udviklingen i en række af verdens fattigste lande bliver stadig tydeligere. Millioner af mennesker smittes hvert år med hiv, millioner af mennesker dør hvert år af aids, og millioner af børn bliver forældreløse hvert år som følge af epidemien. Epidemien underminerer produktionen i landbruget, færre mennesker får tilstrækkelig ernæring, og skolelærere og sundhedspersonale dør hastigere, end nye kan uddannes.

Dagens drøftelse kommer som kulminationen på en særdeles aktiv periode. For lidt over et år siden drøftede Folketinget den danske hiv/aids-indsats. I opfølgningen på den drøftelse foretog man i Udenrigsministeriet en gennemgang af Danmarks bidrag til bekæmpelse af hiv/aids i udviklingslandene i perioden 2001-2004. Resultatet af gennemgangen blev præsenteret i september 2004. I opfølgningen på Copenhagens Consensus-konferencen tidligere på året nedsattes en ekspertgruppe, der fik til opgave at følge op på drøftelserne på hiv/aids-området. Med afsæt i gennemgangen og anbefalingerne fra Copenhagens Consensus-ekspertgruppen har vi nu udarbejdet en ny strategi for Danmarks støtte til bekæmpelse af hiv/aids i udviklingslandene – en strategi, jeg præsenterede for 2 måneder siden.

Vi er gået grundigt til værks med bred involvering af en lang række af de partnere, vi samarbejder med. Den nye strategi lægger op til, at vi fortsat skal fokusere på bekæmpelsen af hiv/aids bredt i den danske udviklingsindsats. Det gælder bistanden til uddannelsesområdet, til transportsektoren og til støtten til udviklingen af den private sektor samt i sundhedssektorbistanden.